

Kunstenaar in Agde

Kunstenaar in Agde

Elvira Overmars

Schrijver: Elvira Overmars
Coverontwerp: Elvira Overmars
Zelfportret uit de Mirabel serie
ISBN: 9789402183740
© Elvira Overmars 2018

Dit boek draag ik op aan mijn dochter Merel
Bruusk heb ik haar uit haar vertrouwde omgeving gehaald
Ze kwam terecht in een klein zuid Frans stadje
Agde "klein Marseille"
Dit alles voor eigen gewin
Mijn schuldgevoel over haar aangedane lot
zal pas verdwijnen bij het sterven van mijn ziel
Ik hou van je en zal altijd van je blijven houden
Je mama van jouw alleen

JAJA EN 'VAN GOGH'

Ik zag hem in de verte al aan komen.

Jaja, onze Noord Afrikaanse buurman uit Algerije. Aan zijn manier van lopen kon ik zien dat hij zich verveelde. Ik wist dat zijn gesluisde vrouw, die ik alleen uit verhalen van de burens kende, weer voor een paar maanden terug was naar haar thuisland en hij moeite had om de hele dag alleen in zijn appartementje van 20 vierkante meter te verblijven.

De woning lag op de begane grond achter het bijna gesloten luik waar de zon niet op stond. Dat kon ook niet, want de straat was zo smal dat de zon de luiken niet haalde. Toch om zich te beschermen tegen de nieuwsgierige blikken van de vele toeristen bleven ze gedeeltelijk dicht.

In deze kleine ruimte woonde dus Jaja. Wat zijn echte naam is weet ik nog steeds niet. Het zal wel iets van Jamel zijn. Ik was er aan gewend. Afkortingen waren heel normaal. Soms hadden ze niks meer te maken met hun oorspronkelijke geboortenaam. Didi (Didier), Kiki (Kylian), Floflo (Florance), Vivi (Vivian), Momo (Mohammed), Tata (Jacqueline).

Jaja (Jamel) verveelde zich en zag ons zitten op het bankje. We kenden elkaar nog niet echt. Hij woonde er pas. We hadden de verhuizing niet zien gebeuren, maar dat zei niets. Een bed, tafel, stoel, koelkast en wat ander gerief was zo uit het kleine, zeer oude bestelbusje geladen. De wisseling van de appartementen ging hier zo snel, dat we het niet meer konden bijhouden.

Jaja zag ons zitten voor de galerie en totaal niet in verlegenheid gebracht door zijn eigen gedachten bij het zien van de blote dame achter het raam, probeerde hij een eerste gesprek met ons aan te knopen. Met zijn ietwat macho tred, blauwe joggingbroek, strak T-shirt en een donkere zonnebril op zijn uitgebeende gezicht, gaf hij ons een hand en begon te praten. Zijn Frans was perfect. Hij was niet in Frankrijk geboren maar woonde er al bijna 50 jaar. Jaja was nu 52. Hij kon niet wennen aan het Franse leven. Ze waren lui, stemden op de verkeerde partij en wilden niet werken. President Hollande had de werkeloosheid alleen maar verergerd en Frankrijk in een neerwaartse spiraal gebracht. Nee, wij Nederlanders, want hij wist al wel dat wij uit Nederland kwamen, hadden het goed voor elkaar. Iedereen hier stemde uit onvrede op Front Nationaal, 'maar'

verzekerde hij ons, hij was geen racist. Iedereen mocht van hem in alle vrijheid overal wonen. Ik lachte en vermoedde dat hij ons te vriend wilde houden.

'Heb je die *'emission'* van 'van Gogh' gezien' vroeg Jaja een paar weken later toen ik weer op mijn bankje zat, de g en gh duidelijk uitsprekend als een zachte k.

'Nee' antwoordde ik hem. 'Wij kijken tegenwoordig Nederlandse televisie' en keek hem niet aan. Ik had helemaal geen zin meer in zijn discussies omdat ik echt zijn tijdverdrijf was geworden. Ik bleef stug doorlezen in mijn boek.

De zon was van de gevel en de temperaturen eindelijk een beetje dragelijk. Veel toeristen waren er niet. Ik pakte mijn glas wijn van het tafeltje, nam een slok en verdiepte mij weer in mijn lectuur.

'Van Gogh' probeerde hij nog eens. 'Een groot schilder uit jullie land hè? Toch?' En ik keek op. 'Ja' bevestigde ik. 'Een groot schilder uit de 19e eeuw' waarna ik probeerde verder te lezen, maar hij liet mij niet los. 'Kijk!' en haalde een portable uit zijn broekzak met een verwoede poging iets op te zoeken.

'*A ce putin merde truc*' vloekte hij, toen zijn mobiele telefoon niet wilde doen wat hij vroeg. Hij gaf mij daarop een grote grijns. Toen hij uiteindelijk had gevonden wat hij zocht, liet hij mij op zijn kleine gebroken schermpje een onscherpe foto zien van één van de vele zonnebloemen van 'van Gogh'.

'Dat is hem toch?' vroeg hij twijfelend, 'jullie 'van Gogh?' en ik knikte.

'Groot schilder *'grand artist'* bevestigde hij zichzelf, alsof hij de grote meester persoonlijk had gekend en liep in gedachten richting rivier.

Ik nam nog een slok wijn en legde mijn boek opzij. Er waren nog steeds geen toeristen en niemand leek geïnteresseerd in mijn gewelfde dames. Toch vond ik onze plek en het Franse leven nog steeds geweldig!

De volgende dag had ik mij weer buiten op ons bankje geïnstalleerd toen ik vanuit mijn ooghoek iemand aan zag komen lopen, waarvan ik zo langzamerhand zijn pasje heel goed kende. Ik overwoog te vluchten door naar binnen te gaan, maar realiseerde dat dit misschien erg zou opvallen. Hij had mij immers al gezien. Ik besloot daarom te wachten op het nieuws dat hij mij nu weer zou brengen over 'van Gogh'.

'*Comment ca va?*' begon hij en stak zijn hand uit voor een begroeting. '*Bien*' antwoordde ik uit beleefdheid. Ik vroeg niet hoe het met hem ging en wachtte af tot hij uit zijn sportieve kostuum zijn '*putin merde*' telefoon te voorschijn haalde voor een nieuwe 'van Gogh' en ja hoor, we hadden er weer een te pakken.

'*Ecoute Elvira*' zei hij. '*Tu vois ca?*' en liet mij nogmaals een afbeelding van een zonnebloemschilderij zien. '*Ca c'est un vrais tableau de*' van Gogh' legde hij uit, met nog steeds de zacht gesproken ka's voor de g en de gh. 'Deze heb ik gevonden op de '*puces*'. Zie je dit?' en wees op een handtekening die van de schilder zou moeten zijn. 'Weet je hoe ik weet dat deze echt is?' 'Nou nee' zei ik, want eigenlijk interesseerde het mij niet, maar hij verplichte me om te luisteren.

'De handtekening staat op de achterkant van het schilderij. Het was verstopt onder de lijst. Ik ben daarna gaan zoeken op internet en het is een echte 'van Gogh'. Het geluk straalde van hem af. Hij wist het honderd procent zeker en was overtuigd dat het veel geld waarde had. Hij was al bij een handelaar geweest en ook deze kunstkenner was zeker van de originaliteit. Ik keek hem aan en dacht er het mijne van.

'Waar is het schilderij nu?' vroeg ik. 'Bij een vriend in Marseille, hoezo?' 'Misschien moet je het doek aanbieden op een kunstveiling'.

'Nee, nog niet' zei hij want hij was overtuigd dat als hij een paar jaar langer zou wachten met de verkoop, hij er nog meer geld aan over kon houden.

'Misschien kunnen jullie hem aanbieden op een kunstveiling in Nederland?' vroeg hij mij hoopvol, maar ik schudde mijn hoofd.

Ik vermoedde dat het een te moeilijke opgave voor hem was, en stelde hem teleur door te zeggen dat wij voorlopig niet naar Nederland zouden gaan.

DRENTS MOMENTJE

Sinds onze '*déménagement totale*' in 2000 naar '*la douce France*' kwamen we niet zo vaak meer in Nederland waar we een grote authentieke Saksische boerderij in het noorden des land hadden bewoond. Wij verdienden destijds ons geld met het geven van aquarelcurssussen. Het was een leuke bezigheid met veel lieve

mensen. Vooral vrouwen. Veelal na het vertrek van de kinderen uit het ouderlijk huis, konden ze zich eindelijk wijden aan hun lang gekoesterde wens om te gaan schilderen. Ik hielp ze daar bij door ze te begeleiden in het doolhof van verven, kleurtjes, papier en kwasten.

Ik gaf de cursussen in de monumentale boerderij van 1689 waar de traditie nog rijkelijk van af straalde. De gezellige warme keuken met zijn rood grijze estrik's, de schouw met het houtvuur, de oude in teer gezette balken, de wiemel en natuurlijk de bedsteden. Er was weinig voorstelling voor nodig om de 'stoofpotjesvrouw' in de koperen pan boven het vuur te zien roeren. De mannen aan de houten boerentafel met een lekkere borrel maakte het plaatje anno 1700 compleet.

Toen wij de boerderij in 1990 mochten kopen was de laatste bewoonster een oud vrouwtje geweest. Zij had het huis 40 jaar geleden verlaten. Riolering, water en elektriciteit waren dan ook nog niet aanwezig. Je stapte werkelijk terug in de tijd. Bij nat weer kwamen zelfs de oude geuren weer los.

Heerlijk!

Wat moesten die mensen een gelukkig leven hebben gehad, ging het vaak door mij heen.

Tijdens de cursussen waren onze rollen omgedraaid. Mark was 'de vrouw' in huis en deed alles wat met het huishouden te maken had en ik reed met de grote oude Mercedes bus rond en gaf de lessen. Na het ontbijt werd de bus ingeladen en gingen we op zoek naar de leuke plekjes die Drenthe te bieden had. Mark deed de boodschappen.

'Wil je maandverband voor mij meenemen?' vroeg op een dag een cursiste aan Mark die op het punt stond naar de winkel te gaan.

'Natuurlijk, met of zonder vleugeltjes' vroeg hij totaal niet in verlegenheid gebracht door dit vrouwelijke ongemak waarop de groep uitbundig begon te lachen. 'Dat hoeft ik niet aan mijn man te vragen' zei ze. 'Die zou zich de ogen uit zijn kop schamen als hij daar bij een dergelijk schap zou staan, bang door iemand gezien te worden!' en weer schaterde de groep het uit.

S' Avonds als we aan de goed gevulde tafel zaten en de wijn rijkelijk vloeide kwamen de verhalen los. Mark als enige man in het tien koppig vrouwelijk gezelschap hoorde het met plezier aan. De complimenten over zijn kookkunst deden hem bijna naast zijn

schoenen lopen, maar hij kende zijn taak en ging onverstoort door met het opruimen en afwassen van de rommel.

'Een dergelijke man wil ik ook, hoe heb je deze gevonden, kan ik hem niet een dagje lenen?' hoorde ik regelmatig roepen en hoe vaker dit werd gezegd hoe trotser ik op hem werd, dit in contrast met mijn studietijd. In die periode hield ik mij bezig met de rechten van de vrouw en de opkomst van het feminisme. Ik las de 'opzij' en had voornamelijk vriendinnen. Mijn opleiding in de kunst ging voorspoedig en vlak voor mijn afstuderen werd de relatie met Mark een feit. Ik las nog steeds de 'opzij', maar hoe meer ik mij erin verdiepte, hoe vaker ik besepte dat ik mij niet meer kon vinden in de agressieve toon over mannen.

'Het is helemaal niet waar dat alle mannen beesten en rokkenjagers zijn.' 'Ik had toch het bewijs? Mark was toch in alles anders? Charmant, lief, handig, knap, kortom ik was hopeloos verliefd en beëindigde mijn abonnement op het blad.

Tussen de cursussen door, die vooral in de zomer plaatsvonden, nodigde ik modellen uit om voor mij te poseren. Een jonge vlotte meid, redelijk gevuld nam plaats op de divan en geïnspireerd door de mooie rondingen, begon ik driftig te krijten met een stukje houtskool op het witte vlak waar na enkele minuten tekenen, de ene na de andere schets van de ezel rolde. Daarna koos ik met zorg de tekening die ik zou gebruiken voor het doek. Dikke borsten en billen waren het heerlijke resultaat!

De mannen en vrouwen in ons 300 inwoners tellende dorp begrepen weinig van mijn werk. 'Het zijn net biggetjes' zei onze oude buurvrouw eens. 'Wat is daar nou mooi aan, al dat bloot'. Ik kon het haar niet uitleggen. 'Een mooi landschap met koeien in de wei is toch veel mooier' hield ze aan en ik liet het maar zo.

'Heb je het varken al laten slachten' vroeg ze ons op een dag en ik schudde mijn hoofd. 'Nee, morgen gaat hij naar de slager' zei ik, want oma Bouman had ons beloofd te helpen met het inleggen van de ham. Zij wist van huis uit hoe dat moest en had daar veel ervaring mee.

Het was al laat toen de telefoon ging.

'Jullie mot gauw kom'n, want de big is oet hok en wie kriegt em niet te pakk'n'.

Het was oma Bouman.

Door de paniekerige toon van oma staken we de straat over en snelden naar de overburen, waar we opa Bouman driftig met de vork achter de big zagen rennen. Het had alles van een komische film. We besloten te helpen. Het was per slot van rekening ons varken. Vele prikken van de vork en minuten later, konden we hem weer in het hok opsluiten. Ik denk dat het beestje vermoedde dat er iets naars op zijn programma stond, waar ik hem geen ongelijk in kon geven.

Een emmer werd klaargezet evenals een paar pakken zout. De ham, worsten, lever, karbonaadjes en speklapjes, waar je nog goed de gaatjes van de vork in zag zitten en al het andere vlees werd in onze gezellige open keuken aangesleept. Oma nam daarop het initiatief door de ham in de speciaal daarvoor bestemde plastic emmer te laten zakken.

'Zo, noe ut salt erbie', en schudde handig het pak zout in één keer boven de emmer leeg. 'Zoveel!' riep ik uit, want de ham was volledig bedolven onder het witte goedje. Een kleine aarzeling verscheen op haar gezicht.

'Ai teveel vindt!' 'Nee, nee' herstelde ik mij gauw en zei dat het goed was. Zij was per slot van rekening de expert, niet ik en ging door met haar handeling. Ze pakte een schone theedoek en legde deze over de ingezouten ham, waarna het gehele pakket de aardappel kelder inging voor een maand 'rust'. Daarna zou het met schoon hout drie dagen in de grote schoorsteen worden gerookt om vervolgens nog enkele weken te drogen in de wiemel.

De cursisten zouden smullen, daar was ik van overtuigd. Een in de oude boerderij op traditionele wijze gerookte ham. Net als vroeger!

Ik genoot van dit leven op het platte land!

Toch na 9 jaar begonnen mijn schilderijen een steeds grotere afname te krijgen waardoor ik meer tijd nodig had om te produceren. Ook merkte ik dat het les geven mij geen inspiratie meer gaf en ik vaker met tegenzin een nieuwe week inging. We besloten een bevriende kunstenaar de lessen te laten overnemen. Wel bleef ik de model tekensessies zelf doen. Dat bleef immers mijn specialiteit.

FRANSE LIEFDE

Een jaar later waren we op vakantie in Zuid Frankrijk. Zoals altijd verbleven wij op een camping aan zee.

Na ons te hebben opgewarmd in de zon en afgekoeld in zee, besloten we de oude stad van Agde te vereren met een bezoekje.

Zoals altijd kon ik het niet laten langs de vitrines van de '*immobiles*' te wandelen en mijn blik over de uitgestalde huizen te laten gaan.

'Oh, kijk eens wat een leuk!' stootte ik Mark aan. 'Helemaal niet duur' en hij boog zich voorover om te lezen wat er op het bordje geschreven stond. Het ging om een klein huisje in de oude stad, met gelegenheid voor het creëren van een expositieruimte.

We openden de deur van het kantoor voor het maken van een afspraak, maar zeiden gelijk dat we het alleen voor de vakantie wilden gaan gebruiken. Hij pakte daarop de sleutels en nam ons mee naar de plek. Eenmaal aangekomen bij het huis had hij echter moeite de sleutel in het slot te krijgen.

'Wat is er aan de hand?' vroeg ik. 'Ik weet het niet. Het lijkt erop dat de sleutel niet past, maar wacht maar, ik bel wel naar kantoor' en na enige minuten was het duidelijk. Het huis was net verkocht en de eigenaar had het slot al veranderd.

De teleurstelling moet van ons gezicht te lezen zijn geweest, want ineens had hij nog wel iets anders in de aanbieding dat ons zeker zou passen. Een huis op de Marine. Het had alles wat we zochten was hij overtuigd alleen zeiden wij, geen geld te hebben om dit huis te kunnen kopen. Dan moesten we de boerderij verkopen en dat wilden we zeker niet!

Toch lieten we ons overreden en maakten een afspraak voor de volgende dag. We zouden elkaar treffen op het plein. Hij had geen sleutel, maar dat gaf geen probleem. Het was een boetiek, dus altijd open had hij ons verzekerd.

De volgende ochtend stipt om 10 uur stonden wij op de place de la Marine, maar de winkel waar het om ging leek akelig dicht. De makelaar draaide zich naar ons om en uitgelaten keek hij naar weer een mislukte poging.

'Ik snap het niet' zei hij. 'Ze moeten er zijn!' maar na nog een keer flink op de glazen deur bonken, want het gemiddelde Franse

huis kent geen bel, lieten we het erbij en gingen terug naar het strand.

Toch liet het ons niet los. Het had eigenlijk alles wat we wilden. Ruimte voor een galerie, open haard, binnenplaats, een mooie prijs en dat alles gelegen aan een heel leuk levendig pleintje met zijn platanen aan het water.

We besloten daarom de volgende dag op eigen houtje terug te keren. Misschien waren ze nu wel thuis.

We hadden geluk. De deur stond open en liepen naar binnen. Het bleek een 'cybercafé' waar de nodige mensen achter computers zaten. Wij keken een beetje in het rond toen een jonge vrouw op ons af kwam.

'Kan ik iets voor U doen?' vroeg ze. 'Ja' zei ik. 'Wij zijn hier gisteren aan de deur geweest, maar het was gesloten'. 'Klopt, we hadden een probleem met het internet, dus konden niet werken'. 'Oh 'reageerde ik, 'maar wij komen ook eigenlijk niet voor het internet' en ineens was ze klaarwakker. 'Zijn jullie niet de mensen die voor dit huis komen?' en ik knikte.

Marcus, de makelaar had haar die ochtend gebeld met de mededeling dat hij gisteren eventuele geïnteresseerden bij zich had gehad voor haar huis. Helaas hadden we de boetiek gesloten aangetroffen. Hij had op haar gemopperd, maar nu begon ze toch te stralen. We waren zelfstandig terug gekomen! Of we het huis wilden zien? Nou, dat wilden we wel. Daar waren we speciaal voor gekomen en met veel enthousiasme kregen we een rondleiding door wat een paar maanden later ons huis zou worden. Het internetcafé had afmetingen die groot genoeg waren om als atelier en galerie te functioneren, maar de keuken echter moest nog wel worden aangepakt.

Voordat zij het hadden gekocht was deze ruimte gebruikt als restaurant. Omdat deze failliet was gegaan, waren alle bruikbare machines er uit gesloopt om toch nog iets van de schulden te betalen. Een lege keuken was ontstaan.

Toch, de salon met zijn immense schouw uit de veertiende eeuw en de kleine maar gezellige binnentuin deed ons hart sneller kloppen.

Na de rondleiding bedankten wij haar hartelijk en beloofden contact te houden. Zij zou Marcus op de hoogte brengen van ons

zelfstandige bezoek en als we nog meer wilden weten moesten we maar contact op nemen met het kantoor.

Zo staken we de straat over op weg naar een biertje, ieder met zijn eigen gedachte.

'Het is heel geschikt, vind je niet?' 'Ja' zei Mark 'maar we moeten er onze boerderij voor verkopen. Wil je dat wel?'

Ik wist het niet. Ik was erg gehecht aan het huis, onze burens, vrienden en het dorp, maar ik was het les geven moe. Dit gaf de mogelijkheid mij helemaal aan de kunst te wijden. Bovendien riep ik altijd, 'een artiest moet regelmatig van omgeving veranderen om in inspiratie te blijven.

Maar, als we de boerderij goed zouden verkopen en die kans was groot, konden we leven als 'god' in Frankrijk. Daarbij was Merel nu nog relatief makkelijk te verhuizen. Ze was bijna 11 en zou de taal nog snel genoeg kunnen leren. Bovendien woonde ze nu in een heel beschermd dorp. Ons kent ons en zoals ik het zag of wilde zien, zou ze op den duur toch meer naar de 'grote' stad trekken. Het zou goed zijn haar iets meer uitdaging te geven, dus eenmaal terug in Nederland waren we overtuigd van onze beslissing om te verhuizen naar '*la douce France!*'

Ik zat in het atelier op de divan met de telefoon in de hand. Het zou een moeilijk gesprek worden. Ik wilde mijn ouders bellen, omdat ik vond dat zij het recht hadden het als eerste te weten.

'Hoi pa' zei ik toen ik mijn vader aan de lijn kreeg. 'Goede vakantie gehad' vroeg hij gelijk en ik vertelde hem dat we van onze vakantie hadden genoten, maar dat ik hem iets moest vertellen. Er volgde een gespannen stilte.

'We gaan verhuizen pa' zei ik. 'We gaan naar Frankrijk verhuizen' zei ik nog een keer, waarop de stilte voelbaar zwaarder werd. 'Ik wist dat het op een dag zou gebeuren' zei hij 'maar dat het al zo snel zou gaan..... Hoe gaan jullie dat met Merel doen?' 'Nou gewoon', antwoordde ik. 'Zij gaat naar school in Frankrijk. Ze zal de taal wel leren. De scholen zijn goed en we zullen ons goed informeren. We laten haar echt niet aan haar lot over'. 'Waar gaan jullie naar toe?' was zijn tweede vraag. 'Naar Agde. We hebben in de oude stad een huis gevonden dat helemaal aan onze eisen voldoet'. 'Hebben jullie het al gekocht en wat ga je met de boerderij doen?' 'Die gaat in de verkoop. We hebben nog geen bod gedaan

op het huis. Dat doen we morgen. Er komt een taxateur voor de boerderij. Van het geld dat we hiervoor denken te krijgen, kunnen we royaal in Agde kopen' bevestigde ik hem.

'Ik zal het aan je moeder doorgeven' zei hij en hing op. Ik voelde een steek in mijn hart.

Samen besloten we een paar dagen later met telefoon en internet een bod op het huis te doen. De taxatie op de boerderij was gelukt en een simpel rekensommetje leerden ons dat we de grote stap makkelijk konden doen.

We installeerden ons aan de tafel in het atelier en belden naar Agde waar we werden doorverbonden met Marcus die gelijk heel enthousiast reageerde.

In gebroken Frans, Mark was de enige van ons die deze taal een beetje sprak, gemengd met Engels probeerde hij aan de makelaar uit te leggen dat we een bod wilden doen op het huis aan de Marine.

Nu zijn getallen in het Frans voor de Fransen al moeilijk (er ging een verhaal dat Lodewijk de 14e maar niet kon leren rekenen in zijn schooltijd en dat zijn leraren wanhopig naar een methode zochten, die ze vonden door hem uit te leggen dat vier maal twintig tachtig is en als je er tien bij doet je negentig krijgt. Dus '*quatrevingtdix*'. Zo ook met zestig plus tien is zeventig, '*soixantedix*'), maar voor ons was het ook zeker een moment van zweten toen we het bedrag noemden.

Marcus dacht dat hij het goed had begrepen en beloofde het bod door te geven aan de verkopers. Wij zouden het bedrag voor de zekerheid nog een keer per mail opsturen. Onze droom was daarmee bijna werkelijkheid!

HUILEN IN HOLSLOOT

Na de verkoop van de boerderij die in 2 maanden was gerealiseerd werd de laatste modelteken cursus gegeven om daarna de verhuisdozen te vullen die we al hadden gekregen van een internationaal verhuisbedrijf uit Drenthe.

Het was nog voor de grote vakantie. De verhuizer met nog kleine kinderen had van de gelegenheid gebruik gemaakt om alvast een bezoekje te brengen aan Agde voor een klein onderzoek. Het had

hem geleerd dat hij met de grote verhuiswagen en aanhanger niet onder de brug door kon om bij ons nieuwe huis te komen. We beloofden hem daar iets aan te doen zodra we er zouden zijn. Hij hoefde zich geen zorgen te maken.

Ik had ondertussen mijn model bereid gevonden er te zijn als de verhuizers de dozen en meubels kwamen ophalen, dus direct na de laatste cursus begin september, werd samen met een aantal vrienden in een razend tempo het huisraad in de dozen gestopt waardoor mijn atelier al gauw was veranderd in een grote opslagloods.

Omdat ons nieuwe huis een stuk kleiner was moesten er veel dingen weg. Vele ritjes met de aanhanger naar de stort was het gevolg. Ook werd het goede doel ingeschakeld.

We plaatsten spullen voor aan de weg die de buurtbewoners gratis mochten meenemen omdat ik dacht dat ze het misschien nog wel leuk zouden vinden een herinnering aan ons te hebben!

Ik had gelijk. Veel spullen vonden een nieuw huis evenals de planten uit mijn tuin.

Wij hadden destijds met de aanschaf van de boerderij een tuinarchitect in de arm genomen voor het inrichten van de 4000 meter grond. Het grootste stuk werd gereserveerd voor de schapen en de kippen, maar een gedeelte aan de zijkant van het huis zou worden aangelegd in een zogeheten 'wilde' tuin met overal kamers waar de cursisten hun inspiratie zouden kunnen vinden.

De tuin was in de negen jaar dat wij er hebben mogen wonen dan ook veranderd in een waar paradijs. De grote vijver, de 24 grote eiken en lindebomen met daaronder de granieten tafel van 2 bij 3 meter, het gazon, de ietwat verwilderde borders en onze '*follie bergère*' inclusief de hout gestookte sauna met koelbad in de achtertuin.

De cursisten en ik waren er dol op, dit in tegenstelling tot de nieuwe bewoners. Zij leken mij nou niet echt van die tuinders. Ze kwamen van een klein flatje met een platje uit de Randstad en spraken al over het uitstrooien van gravel rondom het huis.

Met het weggeven en opruimen van onze spullen had Renee, onze lijstenmaker al te kennen gegeven geïnteresseerd te zijn in mijn cursusspullen. Ook wilde hij wel mijn 'niet naakten' inlijsten en

verkopen in zijn galerie. Dit als een kleine knipoog van mijn gewezen bestaan in Holsloot. We hadden daarom op een avond na sluitingstijd afgesproken om samen met een paar vrienden, een poppenspeelster uit ons dorp, het spul naar zijn huis te brengen.

Ik reed achter haar aan. We parkeerden de auto's voor het huis van Renee en moesten even wachten tot alles was uitgeladen toen ze plots begon te knipperen met haar richtingaanwijzers. Ik begreep het niet gelijk, maar ineens zag ik toch de grap van haar spelletje, waarop we enkele minuten later heel wat afknipperden. Een gevoel van verdriet maakte zich van mijn meester.

Was het wel een goede beslissing geweest? Was de stap niet te snel gemaakt? Ik wist het niet en had geen antwoord. Mark zei altijd te kijken waar je het minste spijt van zou krijgen, maar dat was voor mij een onmogelijke taak. Ik kon deze beslissing niet inschatten.

Als we het wilden doen, moesten we het nu doen hadden we ons altijd voor gehouden.

Voordat de verhuizers woensdag zouden komen gaven we nog een groot afscheidsfeest. Meer dan 100 man had gehoor gegeven aan onze uitnodiging. Ook mijn beide ouders, de poppenspeelster die onze drie katten had overgenomen, mijn modellen, bevriende kunstenaars en vele anderen.

Omdat alles al in de verhuisdozen zat, hadden we gevraagd ieder zijn eigen glas mee te nemen. De wijn en hapjes waren voor ons.

Na vele cadeaus en tranen later zochten we na een geslaagde middag ons bed op, voor de laatste nacht in de boerderij. De volgende ochtend maakten we nog een laatste rondje om het huis voor het definitieve afscheid van de plek waar we zo van hielden.

Uitgezwaaid door een klein clubje, voornamelijk burens, vertrokken wij, Mark, Merel en ik met de aanhanger waar metalen sokkels voor een stabiele wegligging moesten zorgen, op weg naar *'la douce France!'*

We wilden de rit in drie dagen doen. Met nog een tussenstop bij mijn zusje Nina die aan de Belgische grens woont, om de volgende dag de reis voort te zetten.

Na de nacht namen we innig afscheid van de familie, niet wetende wanneer we elkaar weer zouden zien, toen bij het wegrijden Mark nog net met de aanhanger in een groot gat reed.

We besteedden er verder geen aandacht aan en luid toeterend vervolgden wij onze weg richting België.

Toen we Luxemburg inreden om te tanken parkeerde Mark de auto met aanhanger tussen de grote vrachtwagens waar hij bij een controlerondje om de auto ontdekte dat de aanhanger toch wel vreemd op zijn wielen stond. Enigszins gealarmeerd doken we onder de bak waar een gebroken as duidelijk zichtbaar werd.

'Wat nu?' vroeg ik Mark, want de sokkels die we bij ons hadden waren destijds speciaal gemaakt voor mijn bronzen beelden. Ik wilde ze daarom niet graag achterlaten.

'We overleggen wel met het tankstation' zei hij. 'Die hebben vast een oplossing' en zo parkeerden wij even later de aanhanger op een plek die de pompbediende ons had gewezen. Hier konden we hem voorlopig zonder zorgen laten staan.

'Misschien willen de verhuizers de statieven wel meenemen als ze er langs komen' probeerde ik nog, maar Mark schudde zijn hoofd. Hij was er in ieder geval zeker van niet met deze aanhanger de Franse grens over te willen.

'Een goed begin' dacht ik en stapte in de afgekoppelde auto.

LA MAISON

Omdat we al jaren op vakantie gingen in Cap d'Agde en destijds in de gelegenheid waren geweest daar een klein appartementje te kopen, hadden we besloten op die plek onze eerste nacht in ons nieuwe land door te brengen.

Aangekomen laadden we de spullen uit, inclusief Merel en de cavia en zochten verkoeling in zee.

De overdracht van het huis zou de volgende dag plaats vinden bij de notaris.

We draaiden de parkeerplaats op en zagen een klein autootje vol spullen en planten staan. Het bleek van onze verkopers. 'De laatste spulletjes' zei ze met een dikke *smile*, duidelijk tevreden met deze 'move'.

Na het tekenen van de overeenkomst reden we gespannen naar ons 'nieuwe' huis. Marcus had beloofd met ons mee te gaan.

De hele administratie rondom de koop was nog vanuit Nederland geregeld, maar nu, in de auto zat ik met bezwete handen achter het

stuur. We hadden het huis maar één keer bezichtigd en wisten niet goed meer hoe alles er uit zag. We konden in ieder geval niet meer terug.

Daar aangekomen zaten de '*grilles*' voor de glazen ingang deur dicht. Niet goed wetende hoe te handelen keek ik Marcus aan. De deur kon zo niet open, maar alsof hij dit dagelijks deed nam hij het initiatief en schopte, duwde en trok aan het ijzeren hek tot ze zich uiteindelijk gewonnen gaf en ons de doorgang verleende tot in het huis. Een vreemde tinteling ging door mij heen. Dit werd de komende jaren ons nieuwe nestje. Ik kreeg er geen gevoel bij.

We deden een kleine toer door het huis toen Marcus ons uitnodigde voor een biertje bij de bar op het plein. Hij had deze net vijf weken geleden aan een nieuwe eigenaar verkocht. Bij Lucette aangekomen, gaven ze elkaar de *bise* en stelde hij ons voor aan een vlot gebekte dame van rond de 40 van Algerijnse afkomst. Gezeten op het terras onder de grote platanen vertelde Marcus in het kort wie wij waren en wat we deden.

Ze was gelijk razend enthousiast, vooral over Merel. 'Er zijn hier niet zoveel kinderen in de buurt' zei ze 'en als ze er zijn, dan zijn het '*gitanenkinderen*' maar het woord '*gitan*' zei ons toen nog niets. We schonken er daarom verder geen aandacht meer aan en genoten van het bier en de najaarszon die zijn licht prachtig weer kaatste in de stromende rivier van de Herault.

In de middag deden we nog een bezoekje aan de oude binnenstad en kochten verf om de muren in de woonkamer en slaapkamer te schilderen. We hadden maar 1 slaapkamer en deze was gepland voor Merel. Wij zouden nog een tijdje in de woonkamer slapen tot onze kamer op de cour klaar zou zijn.

Merel koos een leuke violette en wij een zonnige gele, omdat de woonkamer nogal donker oogde met zijn matglas dubbele buitendeur en de basalten schouw.

REDDER IN NOOD

Tijdens het schilderen maakten we een planning voor onze verdere ontwikkeling. De verhuishwagen zou over twee dagen komen. Het laden van de vrachtwagen was goed gelukt en ze wilden proberen mijn sokkels in Luxemburg op te pikken. Ze verwachtten er woensdag rond 7 uur in de ochtend te zijn. 'Of we al

iets hadden geregeld met de politie?' Dat hadden we nog niet, dus na een kleine lunch in de oude stad zochten we het politiebureau en stapten naar binnen. De man achter zijn bureau leek totaal niet in ons geïnteresseerd maar toch, na enkele kuchjes en wiebelen op onze benen nam hij ons waar. 'Oui', vroeg hij nauwelijks opkijkend van zijn werk, waarop wij zo goed en kwaad als we konden ons probleem aan hem voorlegden. Ineens geschrokken door wat hij had gehoord, schoof hij zijn werk opzij. 'Wanneer komt die verhuishwagen en hoe groot is deze?', vroeg hij verbaasd.

Hij scheen het niet te willen snappen en schudde zijn hoofd.

Dat is onmogelijk verzekerde hij ons. 'Hoezo' vroeg Mark. 'Nou, een omleiding, want daar praten we toch over, moet je weken van te voren bij de 'mairie' aanvragen' en weer schudde hij met zijn hoofd. Dit was niet meer te regelen en pakte zijn dossier om door te gaan met zijn werk.

'Dat kan niet' riepen wij in koor en een paniekerig gevoel kon ik niet onderdrukken. 'De vrachtwagen komt al over 2 dagen. Misschien is hij al wel vertrokken' probeerde ik in het Engels, want Frans spreken deed ik nog niet, toen ineens een man uit het niets kwam opduiken.

'Is er een probleem' vroeg een onopvallende man. 'Ja', bromde de politieagent. 'Dit zijn Nederlanders die over 2 dagen met een verhuishwagen komen en nu moet er met spoed iets geregeld worden voor een omleiding. De vrachtwagen schijnt zo groot te zijn dat deze niet onder de brug door kan' en keek ons misprijzend aan. 'Buitenlanders' hoorde ik hem denken.

Verrast door deze nieuwe man richtten wij ons op hem en kregen een knipoog. 'Komt goed' zei hij. 'Ik zal wel iets voor jullie regelen' en keken van hem naar de politieagent die al helemaal niet meer met onze zaak bezig was. Wij knikten als bedankje naar onze nieuwe vriend, maar hadden geen idee wat er ging gebeuren.

'Ga naar huis. Ik zorg voor alle papieren' moedigde hij ons aan en wat konden we anders doen dan te vertrouwen op deze man!

'Waar moet de verhuishwagen precies zijn?' vroeg hij nog en met het adres in zijn hand, floot hij een keer tussen zijn tanden. We wisten niet wat dat betekende.

De volgende dag stond onze redder al vroeg op de stoep met een dik pak papier en een brede grijns op zijn gezicht. 'Geregeld' glunderde hij. 'Kijk, hier alle officiële documenten met handtekening

en stempels voor een omleiding. Het heeft mij wel de nodige tijd en kilometers gekost, 'maar' zei hij, 'ik help graag buitenlanders met zoveel lef!'

Die nacht sliep ik onrustig. Ik wist van Grietje, die had gezorgd dat de verhuizers al onze spullen konden inladen, dat de verhuishuis was vertrokken en goed op schema lag. We konden ze verwachten had ze gezegd!

We snelden daarom vroeg in de ochtend vanuit ons appartementje op Cap naar het huis en openden alvast de deur. Het was 27 september 2000 om 6 uur in de ochtend.

Op de Marine aangekomen was het plein nog in alle duisternis gehuld, een enkele slecht verlichtte lantaarnpaal daar gelaten. Het had iets sinisters. Het was stil en het leek of bijna alle huizen onbewoond waren. Ik kreeg er de kriebels van. Holsloot was toch wel heel anders, bedacht ik mij. Daar was het ook stil, maar bang ben ik nooit geweest!

Ik keek om mij heen toen in de verte een man recht op ons af kwam lopen. Het bleek de politieagent die voor de omleiding moest zorgen.

'U wacht op de verhuishuis?' vroeg hij en ik bevestigde. 'Hij zal zo wel komen' probeerde ik in het Engels, maar hij snapte het niet. De conversatie bleef daarom stil en zwijgend bleven we naast elkaar staan wachten, hij regelmatig op zijn horloge kijkend.

Plots klapperde er een paar luiken van een huis aan de overkant van de straat en keek een nieuwsgierige man uit het raam. Het was Jean Michel, een Franse schilder en gitarist die we later nog goed zouden leren kennen.

De tijd verstreek. Meer luiken gingen open en het plein begon langzaam te ontwaken. Het leek zelfs vriendelijk te worden!

'Kijk daar', wees ik ineens enthousiast. 'De verhuishuis'. 'Daar, aan de overkant van het water!' waardoor de agent uit zijn gepeins leek op te schrikken.

De vrachtwagen kon je niet missen. Het was een 40 kubieke meter met aanhanger. De agent keek mij daarop aan, begon breeduit te grijnzen en knikte mij bemoedigend toe

'*Grand, tres grand*' zei hij en ik zag dat hij blij was deze zooi niet te hoeven verhuizen. Ik kon hem geen ongelijk geven.

Ondanks dat de doorgaande straat was afgezet, bleken er nog steeds mensen vanuit de oude stad op de Marine te kunnen

komen, toen een man de agent vroeg wat er gaande was. 'Een verhuizing' zei hij. 'Oh, en moet daarom de hele stad worden afgesloten' was het niet al te vriendelijke antwoord, maar de agent haalde zijn schouders nonchalant op en ging door met het regelen van het verkeer alsof het niet zijn zaak betrof.

Plots zag ik de wagen in de zijstraat van het plein rijden en riep Mark voor het gidsen. De verhuishwagen moest nu tegen het verkeer in. Met de aan alle kanten geparkeerde auto's lukte het de chauffeur de eerste bocht te nemen, maar de tweede bleek een onmogelijke zaak. Hij kon niet meer om de auto's heen waardoor na vele mislukte pogingen we het besluit namen de aanhanger af te koppelen en deze zelfstandig naar het huis te laten rijden.

Na ruim een uur manoeuvreren stond de verhuishwagen met aanhanger voor de deur. Doordat het toch wel een soort van spektakel was geweest had zich een aantal nieuwsgierige mensen voor ons huis verzameld. Van top tot teen werden we bekeken en gewogen, althans zo voelde het. Ik deed of het mij niets deed en richtte mij op de zware taak van het uitladen. Alles werd voorlopig nog in de galerie geplaatst. Van daaruit zouden de spullen op hun definitieve plek worden gezet. Alleen ons nieuwe leren bankstel dat we al in Nederland hadden gekocht, ging direct naar de woonkamer met zijn open haard!

Om 5 uur in de middag sloten we de deuren van de vrachtwagen en staken het plein over richting de bar van Lucette. We namen een drankje, bedankten ze hartelijk voor de hulp en vervolgden onze eigen weg. Zij naar een andere klus, wij naar onze nieuwe plek..

Thuis nestelden we ons op de bank, aten een hapje, schonken een glas cognac in en belden Grietje om te vertellen dat de verhuizing was gelukt!

'INTERDICTION BANCAIRE'

Hoe we die nacht hebben geslapen weet ik niet meer. Ik denk dat wij op een paar matrassen die we van de cursussen in Holsloot hadden overgehouden op de grond in de woonkamer hebben gelegen, maar Merel echter had in haar nieuwe kamer geslapen. Ook op een bed en matras uit de boerderij. Zij maakte in ieder geval de volgende ochtend een redelijk fitte indruk, dus ging ik er vanuit dat ze een goede nachtrust had genoten.

Omdat we nog niet over een echte keuken beschikten, het was immers een restaurant geweest en Merel een hoogslaper beloofd, hadden we gepland naar een grote meubelfabrikant in Toulouse te gaan. In Nederland hadden we vanuit de kleurrijke gids al onze nieuwe 'nomaden' keuken uitgezocht die we al snel vonden.

Na nog wat kleine hebbedingetjes voor de aankleding van het huis in het karretje te hebben gelegd, sloten we ons aan in de rij voor de kassa. Mark haalde het Franse chequeboekje van de bank te voorschijn en gaf de getekende cheque aan de jonge vrouw.

Het ging natuurlijk om een fors bedrag.

Na enige tijd wachten, we werden al een beetje ongeduldig, keek de caissière ons aan, draaide het computerscherm naar ons toe en wees op een code. We bogen daarom beiden naar het scherm en haalden onze schouders op. 'Wat is er aan de hand?' vroeg Mark in gebroken Frans.

'*You can not pay*' zei de dame, want ze had al wel gehoord dat wij geen Fransen waren.

'Hoezo, *we can not pay*' vroeg Mark. '*Look, you have un interdiction bancaire*' zei ze nog steeds vriendelijk, maar we snaptten er nog steeds niks van.

'Je hebt toch gekeken of er genoeg geld op de Franse bank staat? We hebben toch alles overgemaakt om èn het huis èn de verbouwing te kunnen betalen' vroeg ik onzeker en licht geërgerd verzekerde Mark mij, dat hij dat zeker had gedaan.

'Waar ligt dan het probleem' riep ik wanhopig uit, want de mensen achter ons begonnen al aardig nerveus te worden. 'Weer van die buitenlanders' zag ik ze denken, maar wij hadden ons karretje met veel zorg uitgezocht en wilden zo gauw mogelijk weg. Omdat we de spullen niet wilden achter laten zocht Mark daarom maar zijn Nederlandse pas en tikte zijn persoonlijke code in.

Toen het betalen was gelukt reden we met ons volle karretje naar de balie waar de rest zou worden afgehandeld. De keuken en hoogslaper wilden we laten leveren.

De bezorging zou binnen 14 dagen plaatsvinden, dus gaf dit ons nog lekker de gelegenheid, het een en ander voor te bereiden in het huis.

Op de terugweg bedachten we nog waarom we niet hadden kunnen betalen en navraag bij de bank toonde aan, dat we in het verleden een cheque hadden uitgegeven waarna we 10 euro in het

rood stonden. Dit hadden we niet mogen doen. We hadden daardoor nu een verbod op het uitschrijven van Franse cheques voor een periode van 15 jaar!

MIKE, ANNEMARIE EN HET VERKOOLDE KIPJE

De spullen uit Toulouse waren nog niet gearriveerd waardoor we lekker de tijd hadden om eens goed te kijken hoe we alles wilden neerzetten, toen Mike en Annemarie, een koppel uit Drenthe dat we kenden via de kunst en onze boerderij, contact zochten. Mike was door zijn bedrijf uitgezonden naar Sitges, een stad iets ten zuiden van Barcelona.

'Als jullie verhuisd zijn, nemen jullie contact op hoor?' had Mike met veel overtuiging gezegd.

'Het huis is nog lang niet op orde!' had ik geprotesteerd, maar daar had hij niet van willen horen. 'Maakt niet uit, wij komen' dus, een paar weken later kwamen zoals afgesproken onze vrienden uit Spanje op bezoek.

'Wat een geweldige plek' riep Mike bij binnenkomst en ook Annemarie die hierdoor was aangestoken reageerde enthousiast. Een blij gevoel maakte zich van mij meester. Zij kenden immers de boerderij en de plek waar we vandaan kwamen, dus als zij dit ook leuk vonden dan moest het goed komen.

Het was rond 3 uur in de middag en de zon volop aanwezig, toen Mike voorstelde een biertje te drinken op een terras.

'Om jullie verhuizing te vieren?' zei hij en wij stemden allen in. 'Natuurlijk, leuk!'

We zochten de auto, die ergens in één van de oude straatjes stond geparkeerd voor een bezoek aan Grau, het vissersgedeelte van Agde. Maar net, voor we vertrokken dacht ik er nog aan een kippenpootje met water op te zetten om daar later op de avond een soepje van te trekken voor Merel.

Omdat onze keuken nog heel provisorisch was ingericht met alleen een campinggasstelletje hadden wij besloten 's avonds oesters te eten. Een feest voor Mike, een nachtmerrie voor Merel.

De biertjes met uitzicht op zee smaakten goed. Na anderhalf uur kletsen en genieten van de zon besloten we huiswaarts te keren, toen Mark mij ineens vroeg of ik de kippenpoten nog laag had

gezet. En had ik het al warm, het zweet brak mij nu bij die ene zin in alle poriën uit. 'Waarom rij je zo hard?' vroeg Mike mij nog.

Op de Marine aangekomen zagen we al van ver grote lichtgrijze rookwolken door de kieren van de galeriedeuren naar buiten trekken waardoor de paniek mij om het hart sloeg. Snel liet ik de auto vallen en probeerde de sleutel in het slot te krijgen wat natuurlijk niet direct lukte en opende de deur. Eenmaal binnen moest ik kokhalzen van de rook en zocht de keukendeur wat nog niet zo eenvoudig was vanwege de grote hoeveelheid aan verhuisdozen die overal verspreid stonden in de galerie. Ik opende de deur, wat achteraf gezien een hele riskante situatie was en rende naar het gasstel. Vlug draaide ik de knop om, griste een theedoek van het wit betegelde muurtje en pakte het droog gekookte pannetje. Heet smeed ik hem in de gootsteenbak om deze direct onder het koude water te blussen. De damp sloeg me in het gezicht.

De rest van het gezelschap was in die tussen tijd ook binnen gekomen en samen bekeken we de schade.

'Zo', lachte Mike. Dat is heftig' want in het afgekoelde pannetje lag alleen nog het verkoolde bot van de poot. Mike, echter kon zich niet in houden en raakte hem heel even met zijn wijsvinger aan. Het viel als as uit elkaar. Geschrokken keken we elkaar aan, maar moesten vreselijk lachen. Een spanning viel van ons af.

Toen pas besepte ik dat de bovenburen helemaal niet hadden gereageerd. Ook zij moesten een enorme rookontwikkeling in hun appartement hebben gehad. Ik wist dat ze thuis waren toen wij weg gingen, want bij ieder stap die zij zetten op hun parketvloer gaf dat geluid bij ons en ik had ze gehoord!

Die nacht sloten wij alleen de '*grilles*' en lieten de voordeur open voor de nodige ventilatie. Een enkele verdwaasde wandelaar keek bij ons naar binnen, maar reageerde verder niet!

'N' EXISTE PAS EN FRANCE'

De grote woonwinkel uit Toulouse was geweest en had de bouwpakketten van de keukens en hoogslaper geleverd. Wij hadden ondertussen ook niet stil gezeten en in de oude restaurantkeuken de wit betegelde scheidingsmuurtjes tussen de warme en koude keukens opgetrokken tot aan het plafond om deze ruimte in tweeën te splitsen. De kant van de galerie zou keukens worden, de andere

kant badkamer. We dachten ons nu in de kleine douchecel achter de keuken. Het was de personeelsdouche voor de koks geweest en voor ons, nu nog een paar maanden goed te doen. Toch had ik al te kennen gegeven dat ik groter wilde met een bad. In de boerderij hadden wij in de jongveestallen een mooi verzonken kuip geplaatst, waar ik geregeld gebruik van had gemaakt, zeker bij koud en nat weer, dus voor het vervullen van deze wens in ons nieuwe huis pakten we de auto en reden naar Beziers. Ik had in de gouden gids een '*entreprise*' gevonden dat was gespecialiseerd in sanitair. Aan de rand van Beziers, op een industrieterrein vonden we het bedrijf, waar we via de glazen schuifpui in de showroom kwamen. Geïnteresseerd lieten we onze blik glijden over alles wat we zagen op zoek naar het bad, maar vonden dat niet

'Kan ik U van dienst zijn?' vroeg een lange dunne verkoopster die ons had zien binnen komen. 'Ja graag' draaide Mark zich naar haar om. We zoeken een 'bain' zei hij en natuurlijk hadden we niet in het woordenboek opgezocht hoe een bad in het Frans heette, want dat wisten we wel. De juffrouw keek ons daarop een beetje vreemd aan en vroeg nog een keer, 'waar kan ik U mee van dienst zijn?' 'We zoeken een 'bain' zei Mark nogmaals en ze schudde haar hoofd. Ze had het nog steeds niet begrepen.

Mark begon daarom maar met handen en voeten uitleg te geven en hurkte daarbij ook door zijn knieën al demonstrerend hoe in en uit bad te stappen. 'Oh' riep ze ineens, 'kom maar mee' en leidde ons door de gehele showroom en de rommelige opslagloods tot we achter het gebouw op een groot terrein kwamen met allemaal stoffige, witte sanitaire meubels. Verbaasd volgden wij haar, want alles wat we zagen leek in de verste verte niet op een bad, tot ze plots stopte bij een platte bak met de befaamde voetafdruk ergens in het midden van al het porselein en ons enthousiast wees naar een voor ons Frans toilet! 'Nee' riepen wij gelijk in koor, 'dat zoeken we niet! Dat is een Frans hurktoilet! '*Mais non*' riep ze hevig geëmotioneerd! '*Ca*' en wees dreigend naar die bak, '*ca n'existe pas en France, c'est un bain Turque!*' en liep boos weg ons alleen, verbouwereerd achterlatend. We begrepen niet wat we fout hadden gezegd en vonden springend en struikelend door het doolhof van de vele '*n'existe pas bakken en France*' onze auto weer terug!

Een paar dagen later zochten we toch maar een iets professioneler bedrijf en kochten daar ons 'losstaande bad met de

gouden leeuwenpootjes' dat uiteindelijk een '*baignoire*' bleek te heten!

SCHOOLANGST

Nu onze spullen goed waren gerookt, de keuken geplaatst en Merel haar hoogslaper was geïnstalleerd werd het tijd voor verdere acties. Merel moest immers ook naar school. Ze was 11 en ook in Frankrijk geldt de leerplicht. Omdat de kinderen hier al een jaar eerder naar het *collège* gaan maakten we een afspraak bij de *mairie*. Merel is een vroege leerling, dus hadden wij al uitgemaakt dat ze hier een jaartje langer op de lagere school kon blijven om de Franse taal te leren.

Die ochtend stapten wij daarom vol goede moed bij het gemeentehuis, de afdeling 'leerplicht', binnen voor het gesprek met de verantwoordelijke. Maar al pratend werd ons meer en meer duidelijk dat we geen keuze hadden. 'Elf jaar' zei ze van achter haar bureau met het leesbrilletje stevig geklemd op het puntje van haar neus. 'Tja', speelde ze met haar pen 'dan moet ze toch echt naar de middelbare school' en duldde verder geen tegenspraak.

'Maar' protesteerde ik, 'ze spreekt helemaal geen Frans!' 'Daar kan ik niks aan doen' zei ze geïrriteerd. 'Uw kind is 11 jaar, dus '*collège!*'

'Maar' vervolgde ze ons intens aankijkend over haar gemarmerde rechthoekige bril 'als U wilt kunt U haar met een zogeheten rekentoets laten testen op intelligentie in Pezenas. Dan kunnen ze zien op welk niveau Uw dochter zit zonder dat ze de taal nodig heeft' en vouwde haar armen over elkaar ten teken dat ze verder niets meer voor ons kon of wilde doen. We besloten ervoor te gaan.

Na een week, volgens afspraak reden we naar Pezenas, waar een vriendelijke dame van het onderwijsinstituut Merel meenam in een kamertje voor haar test. Wij bleven rondkijkend achter en zochten daarom een plek op de stoelen in de wachtkamer waar we onze tijd verdreven met het lezen van foldertjes over de toekomst van onze kinderen. Na ruim een half uur gedocumenteerd te zijn, ging de deur van het kamertje weer open en kwam Merel in het gezelschap van de dame naar buiten.

'Uw dochter is goed op niveau. Ze moet naar de *'sixième'*. Ik kan en wil dit niet veranderen' zei ze. 'Ze zal het wel redden' en wij keken elkaar aan, begrijpend dat we geen andere keuze hadden dan haar in te schrijven op de Paul Emile Victor in Agde.

We maakten een afspraak met de directeur van het *'collège'* en samen stonden we een dag later ongemakkelijk in het kantoor van de conciërge. Drie nerveuze mensen.

Ik wist niet voor wie de spanning het grootst was, maar de mijne was behoorlijk aanwezig.

Mr Douce, de conciërge ontving ons uiterst vriendelijk en probeerde ons allen op ons gemak te stellen, wat maar ter dele lukte. Merel keek stug naar beneden, ik probeerde iets van het gesprek te snappen en Mark deed of hij alles had begrepen.

Om het voor Merel wat makkelijker te maken hadden we in de grote *'surfaces'* al wat schoolspullen gekocht, hoewel we niet wisten wat ze nodig had. Het was voor het goede gebaar. Met een rugzak zou ze er gauw bijhoren.

'Je komt in een klas met nog een Nederlands meisje' begon hij het gesprek. 'Ze is hier geboren, maar heeft Nederlandse ouders. Je zult het met haar kunnen vinden' was hij overtuigd en omdat we wel dachten dat ze het niet had begrepen, vertaalde Mark dit alles nog een keer voor haar in onze eigen taal. Ze was matig enthousiast en haalde haar schouders op. 'Leuk' deed ik nog een poging toen Mr Douce haar uiteindelijk meenam naar haar nieuwe klas.

Wat een 'kut moment' dacht ik en leeg, maar vooral schuldig verliet ik het stille schoolplein.

Om 5 uur was de school gedaan en zoals bijna alle ouders stonden ook wij in de file voor het ophalen van onze dochter.

Nette Franse kinderen worden heel beschermd opgevoed en buitenschoolse contacten zoveel mogelijk vermeden.

Zoals Merel in ons oude dorp na schooltijd nog rustig een paar uurtjes bij vriendinnetjes bleef spelen was hier duidelijk uit den boze. We probeerden er een oplossing voor te vinden, maar dit bleek niet makkelijk. In onze wijk had je bijna geen kinderen en al helemaal geen 'nette', dus dat was geen optie. Toch, op een dag, de deur van de galerie stond open, er ineens 2 meisjes in de leeftijd van Merel in de opening stonden. Gelijk begonnen ze een verhaal in een taal waar ik werkelijk niets van kon maken. Het leek in de

verste verte niet op Frans, maar wat het wel was konden Merel en ik er niet uit op maken. Merel bleef daarom aarzelend in de deuropening staan, wat de brutaalste van de twee behoorlijk irriteerde. Wel hadden we in de gaten dat het om de tweeling 'gitanenmeisjes' van het appartement boven het restaurant op het plein ging, waar Lucette ons al voor had gewaarschuwd.

'Nodig geen *'gitanes'* uit in je huis' had ze gezegd. 'Voor je het weet ben je alles kwijt!'

Nu hoefden wij ons daar geen zorgen over te maken, want omdat ze elkaar niet begrepen was het contact gauw afgelopen en liep Merel zich weer te vervelen.

'Ik vind het hier helemaal niet leuk' zei ze. 'Ik wil terug naar Holsloot', dus beloofden we haar dat ze in de grote vakantie terug mocht naar haar vrienden in ons oude dorp.

LUCETTE EN DE PENIS (CHE)

Omdat we in het najaar waren verhuisd en ook in Agde de winter zich had geïnstalleerd kwamen we niet zoveel meer buiten. Wel gingen we iedere donderdag naar de grote markt direct bij ons om de hoek in de oude stad. Voor veel toeristen een echte trekpleister, zo ook voor ons. We leerden markthandelaren kennen en genoten van de overvloed aan verse producten. Een glaasje rosé rond de middag bij de 'Plaza' werd een vaste gewoonte.

De wijn die we thuis dronken kochten we '*en vrac*' bij de '*cave coöperatieve*'. Geladen met onze lege *cubies* zochten we bij de wijncave de goede kleur en vulden aan de pomp, net als bij het benzinstation, onze bidons. Dat was een stuk goedkoper. Zo vermaakten we ons met het glaasje wijn en de olijven in de avonden rondom de open haard. Televisie hadden we nog niet.

De keren dat we wel buiten kwamen probeerde ik een praatje te maken met de burens. Helaas was mijn Frans zo slecht dat ik alleen een beetje over koetjes en kalfjes kon kletsen. Ik probeerde het wel, om over ons 'vorige' leven in Nederland te praten, maar dat ging eigenlijk altijd fout. Als ik letterlijk vanuit het Nederlands begon te vertalen liep ik iedere keer vast in de Franse grammatica waardoor ik halverwege de zin moest stoppen.

Met Lucette, waar we steeds vaker kwamen om een biertje te drinken, ging de conversatie iets soepeler. Zij sprak enkele woorden Engels en vond het een uitdaging ons te corrigeren.

'Wat hebben jullie gehad?' vroeg ze, toen ik probeerde iets te vertellen over onze achtergrond, waarna ze niet meer bij kwam van het lachen. Ik keek haar vanachter mijn biertje ietwat verlegen aan en begon me redelijk ongemakkelijk te voelen.

'Een penis' zei ik nog een keer en weer sloeg ze dubbel van het lachen. 'Hoelang was die?' en ze gierde het uit! '40 meter' zei ik nog steeds in al mijn onschuld en nam een slok van mijn bier. 'Dus je hebt te maken gehad met een 'penis' van 40 meter?', zei ze nog een keer waarop alle andere aanwezigen, vooral vissers, in de bar ineens luidkeels mee brulden.

'Die Mark' zei ze. 'Een dergelijke man wil ik ook!' en een rood hoofd was het gevolg. Ik voelde wel dat ik iets fout had gezegd, maar wist niet zo goed wat, tot ze inzag mij enig uitleg schuldig te zijn. 'Een groot vrachtschip' zei ze, want daarmee hadden wij gevaren, is een '*peniche*' en geen '*penis*'. 'Oh' zei ik enigszins gegeneerd en lachte onschuldig mee achter mijn inmiddels lege glas.

DE NEDERLANDS MAROKKAANSE BUURMAN

'Goedemorgen, hoe gaat het met jou' hoorde ik op een ochtend toen ik de deur uitstapte om boodschappen te doen, dus draaide ik mij enigszins verbaasd om en zag een Marokkaanse man van een jaar of 40 op de stoep van ons buurhuis staan.

'Goedemorgen, hoe gaat het met jou' zei hij nog een keer en kwam op mij toe lopen zijn hand vriendelijk uitstekend om de mijne te schudden.

'Goed' zei ik nog steeds verbaasd.

'Jij komt toch uit Nederland?' ging hij door en ik bevestigde zijn vraag.

'Ik jaren in Nederland gewerkt. In hotel Rotterdam. Nu al weer tijden terug met mijn vrouw en 3 zonen' en wees naar boven waar ik een groot balkon met daarachter 4 '*portes fenetres*' waarnam.

Een jonge vrouw met hoofddoek schoot naar binnen toen ze haar man zag wijzen. 'Oh' zei ik.

'Aardige mensen, heel aardige mensen. Wat doen jullie hier?' vroeg hij ineens toen hij in de gaten had dat mijn belangstelling voor hem was gewekt. 'Is hier beter dan in Nederland?'

'Ik weet het nog niet', zei ik, 'maar wij houden van het mooie weer en een glaasje wijn'.

'Ja, in Nederland altijd regen en geen goed wijn' lachte hij breeduit en ik moest om hem lachen. Het leek mij een sympathieke man.

Op de begane grond van het huis waar onze Marokkaanse buurman op de '*belle*' etage woonde, dus de eerste verdieping, kwam je binnen door een oude versleten dubbele deur met daarachter een gang en een smalle trap naar boven. Links en rechts van deze gang zaten 2 appartementjes met ieder 1 raam. De luiken waren gesloten.

Links was volgens mij al jaren niet meer open geweest en rechts zag ik, stond toch ineens op een kleine kier wat mij verbaasde.

Nu zie je dat veel hier in het zuiden, want voorbijgangers kunnen dan niet naar binnen gluren en toch komt er nog wat licht en verse lucht binnen. Hoewel, de lucht die uit dit appartementje kwam, ver van aangenaam was.

Een zware lucht verspreidde zich over de stoep, toen er ineens door het mooie weer of misschien ook wel een uit nieuwsgierigheid naar buiten gelokt oud verfrommeld vrouwtje in de deuropening stond. Tandeloos, gekleed in een jasshort en met een penetrante geur om haar heen probeerde ze een gesprek met mij aan te knopen, waar ik helaas niets van begreep.

Was het Frans nog steeds moeilijk voor mij, van dit accent bakte ik echt niets. Ik lachtte haar daarom maar een beetje toe en verontschuldigde mij dat ik weer naar binnen moest voor de verdere opruiming van ons huis.

FAMILIE BOUDET

We waren al redelijk geïnstalleerd, toen we buiten op de binnenplaats samen met vrienden genoten van een kleine lunch en werden opgeschrikt door een vreselijk lawaai. Vlug schoof ik mijn stoel naar achteren en holde naar de kamer waar het geluid vandaan kwam. Een enorme golf van water zag ik nog net op onze tegelvloer naar beneden storten, wat een spoor aan natte meubels

achter liet. Gelijk begon ik te gillen. 'Stop, stop het water, we have water in the house. Stop' want mijn Frans was nog steeds slecht en ook Mark, die op het lawaai was afgekomen, begon te schreeuwen.

'*Arret, arrêtez le robinet!*' maar het water bleef nadruppelen vanuit het hoger gelegen appartement. Op de vloer lag inmiddels een plas ter grootte van de halve kamer. Mark had het al gauw gezien en rende naar de bovenburen op de eerste verdieping. Gelukkig stond de dubbele deur beneden zoals gebruikelijk open en ook boven in de woning van de familie Boudet kon hij zo doorlopen tot in de badkamer.

'Wat gebeurt hier?' had hij Monsieur Boudet gevraagd toen hij hem met opgestroopte mouwen de zware wasbak in zijn armen had zien houden.

'Ik was hem aan het vullen en net toen hij bijna vol was lieten de bouten los. Ik kon hem niet meer opvangen' keek hij verongelukt, maar getroost door Mark waren ze samen naar beneden gelopen om de schade te bekijken. Gelukkig hadden wij daar nog niet veel staan en liep het met een sisser af.

'De volgende keer zorg ik voor warm water hoor' had hij gelachen. 'Dan kun je gelijk douchen!' en breed lachend hadden ze elkaar de hand gegeven, blij dat het zo was afgelopen.

Nu had buurman Boudet, die volgens ons nooit sliep omdat hij vaak om 5 uur 's ochtends nog liep te spoken door zijn huis, een zeer weelderige vrouw van rond de 120 kilo en een beeldschone dochter van 5 jaar die zich regelmatig verveelde.

Soms hing ze uren uit het getraliede raam van haar slaapkamer die op onze binnenplaats uitkeek om contact te maken met Merel. Dit lukte vaak maar ten dele, want ook zij sprak nog niet veel Frans.

'Hoe heet je?' vroeg Lisa op een dag en ze liet er geen gras over groeien dat ze Merel maar een rare naam vond.

Omdat ze op de bovenverdieping woonde mocht ze niet alleen naar buiten, dus toen ze ons een keer op de binnenplaats hoorde praten, ze het nodig vond onze aandacht te trekken. Met het gooien van kleine stukjes klimop probeerde ze ons voor zich te winnen, maar omdat wij niet reageerden nam ze grotere maatregelen en begon haar speelgoed uit het raam te gooien. Natuurlijk kwam dit neer op onze binnenplaats vlak naast waar we zaten. Ze kon goed mikken. Zo ook op een dag een stenen Maria beeldje 'à la Lourdes'.

Het beeldje spatte vanuit een hoogte van ongeveer 4 meter met een klap op de stenen vloer uiteen, waardoor wij geschrokken omhoog keken, maar Lisa was al verdwenen.

'Dat mag je niet doen hoor' riepen wij naar het nog openstaande raam. 'Dat is heel gevaarlijk' maar het scheen niet te helpen. Het bleek voor haar een leuk tijdverdrijf omdat wij hadden gereageerd. En was het eerst nog speelgoed, werd het later de inhoud van haar blikjes cola en *orangina*! Herhaaldelijke waarschuwingen van onze kant hadden helaas geen effect, dus besloten we contact op te nemen met pa.

Na een korte uitleg over 'ons leed' hoorden we wat later flink gefoeter, geschreeuw en het dichtslaan van een deur. Daarna bleef het stil. Ze heeft het nooit meer gedaan.

BUURTRONDJE MET DE TROTTINETTE

Rondom onze binnenplaats hebben we allemaal gebouwen. Allereerst ons eigen huis met op de begane grond de galerie, salon, keuken, badkamer en slaapkamer van Merel. Dan in de zijstraat, genaamd rue Basse, want wij wonen op een hoek, is de ingang van het trappenhuis die naar onze bovenburen van de galerie leidt. De heer en mevrouw Bouladou, een dokter. Nog een verdieping hoger vind je dan de 4 kleine vakantieappartementjes, die een paar weken per jaar worden bewoond. Het trappenhuis en 1 appartement hebben uitzicht op onze binnentuin.

Tegenover de galerie, waar onze slaapkamer moest komen onder het afdak, is een groot huis met 12 kamers. Gelukkig werd dat bewoond door alleen een oud vrouwtje en haar volwassen zoon, de familie Noe. Aan de rechter lange kant van de binnenplaats is de garage en zolder van Bouladou, dat later mijn atelier zal worden en tot slot, aan de linkerkant van de cour onze salon en slaapkamer van Merel, met daarboven de familie Boudet op de '*belle*' etage en Gaetan onder het dak. Een nog vrij jonge gast die op de culturele afdeling van de *mairie* werkt. Ik kon het goed met hem vinden, vooral vanwege zijn muziek. Vaak als hij 's avonds laat van zijn werk thuis kwam, bijvoorbeeld na een concert, gingen hij en zijn vrienden er nog eens lekker voor zitten. Met een laatste versnapering, harde muziek en de ramen wagenwijd open, zeker in de zomer sloten zij hun dag af. Omdat wij later onze

slaapkamer op de binnenplaats hadden, konden we dikwijls meegenieten van zijn muziek. Nu hield ik erg van zijn 'genre', maar niet om 2 uur 's nachts.

Omdat veel huizen in de oude stad van Agde echt oud zijn en dikwijls niet goed onderhouden, zijn 'contactgeluiden' dan ook erg aanwezig. Zo ook in onze salon. Schuivende stoelen, doortrekken van de wc en het weglopen van douchewater waren geen uitzondering.

Destijds was op de houten balkenvloer van ons plafond, een in cement gelegde tegelvloer geplaatst en dat deze inmiddels wel was versleten behoeft geen uitleg. Het cement begon dan ook langzaam 'leeg' te lopen in onze nieuwe bank, op het kleed en de lege koffiekopjes die op de tafel stonden. Ook waren onze hoofdkussens regelmatig voorzien van een wit waasje. 'Voordat je in bed stapt altijd eerst je kussen uitkloppen' graptten we maar!

Nu hadden we net kerst gehad, wat de familie Boudet uitgebreid boven ons hoofd had gevierd met broers, zussen, neefjes en nichtjes. Kortom eigenlijk met iedereen die zich maar iets familie voelden. Omdat na de nachtmis er altijd één van de familie werd aangewezen om het '*repas*' te verzorgen was het dit jaar de beurt aan Carmen geweest, onze weelderige buurvrouw.

Wij hadden besloten thuis te blijven. Onze kerstavond stelde niet veel voor. Erg geloven deden we niet en naar de mis gaan was voor mij al wel heel lang geleden, dus in alle onschuld doken wij die avond vroeg in bed toen plots, na middernacht de ramen van de familie Boudet open gingen, de muziekinstallatie aangezet, cadeaus met veel enthousiasme uitgepakt en er heel veel gezelligheid van een heleboel mensen naar buiten kwam stromen dat uiteindelijk rond 5 uur in de ochtend kalmeerde.

Wij waren gebroken en besneeuwd onder een dun laagje kalk.

Dat kerstavond een avond is voor kinderen met vooral veel cadeautjes hoorden wij al spoedig boven ons hoofd. Het ging om een geluid dat we niet direct konden thuisbrengen, maar veel lawaai veroorzaakte. Klak klak rrrrrrrrrrrrrr klak klak rrrrrrrr ging het de hele dag, gevolgd door een dwarrelig laagje wit stof.

'Wat is dat voor een geluid' vroeg ik Mark, maar ook hij wist het niet. We hoorden het nog even aan en aangetrokken door het mooie weer besloten we een klein wandeling te maken langs de 'Herault'. We staken de straat over toen we bij de vuilnisbak een

verpakking zagen liggen wat het cadeau van Lisa verklaarde. 'Een *'trottinette'* lazen we op de doos en ineens wisten we wat het geluid boven ons hoofd in de woonkamer was.

'Ze rijdt met een stepje over de tegelvloer van het hele appartement' riep ik uit 'en er zit één tegel los. Dat maakt het bizarre geluid!'

Die avond probeerden wij in slaap te komen maar dat lukte slecht. Boven ons hoofd werden we nog steeds geconfronteerd met het oorverdovende 'klak klak, rrrrrrrrr klak klak rrrrrrrrrrrr en omdat het al dik over twaalfen was en wij nog moe van de vorige nacht zocht ik een bezem en bonkte tegen het plafond, want bij iedere toer die Lisa maakte sneeuwde het bergen op ons gezicht.

Gelukkig wilden ze de hint begrijpen en stopte Lisa voor die avond even met de *'trottinette'* en beloofde Boudet, altijd met een grote glimlach, de tegel te plakken.

MADAME NOE EN HET PISPOTJE

Nadat we het akkefietje met de *'trottinette'* hadden opgelost kondigde zich al snel een nieuw probleem aan achter op de binnenplaats waar 'madame' Noe met haar zoon woonden.

Madame Noe was een dame op leeftijd en haar zoon ruimschoots volwassen. Zij, woonde op de eerste en haar zoon op de derde verdieping van het huis. Nu wilde het, dat het raam van de slaapkamer van madame Noe net boven ons afdakje zat waar ook wij onze slaapkamer zouden gaan bouwen alleen was deze nog niet klaar. Toch stoorde mij dat niet om al wat leuke plantjes op de binnenplaats te zetten en het geheel iets op te vrolijken. Mme Noe zagen we nooit. Zij hield zich voornamelijk schuil achter de bijna gesloten luiken. Het enige bewijs dat ze er echt woonde was dat we iedere ochtend om 6 uur wakker werden van het geklapper van haar ramen en luiken en het geluid van vallend water. Eventjes maar, een klein plasje zou je kunnen zeggen en altijd als we later gingen kijken waren mijn plantjes nat en hadden een verdachte stevige geur van de beroemde *'savon de marseille'*.

'Ze gooit haar nachtpot leeg' was Mark overtuigd, want veel van de huizen in de oude stad waren nog niet aangesloten op de riolering, maar ik geloofde hem niet. 'Nee, het is iets van zeep' wierp ik tegen. 'Ze wast zich en gooit de inhoud uit het raam zoals

ze altijd heeft gedaan', tot ik op een dag haar buiten op straat tegen kwam en haar hier op aan sprak.

'Nee' riep ze volledig verontwaardigd 'dat doe ik niet', maar ik geloofde het niet, dus de dagen erna probeerden wij haar te betrappen. Dit was niet zo gemakkelijk, want ze was iedere keer net ietsje sneller dan wij. We besloten daarom de wekker te zetten, en toen om kwart voor 6 s 'ochtends het alarm afging hoorden we nog niets.

Gespannen keken we elkaar aan en jawel enkele minuten later gingen met veel gerammel en gestommel de luiken open en sprong Mark poedelnaakt uit zijn bed, om zich vervolgens in vol ornaat onder haar raam te vertonen. Ze schrok hier zo van, dat ze niet wist hoe snel ze de luiken weer dicht moest trekken, maar het had voor ons wel het gewenste effect.

Ze heeft de po of het wasbakje nooit meer op onze binnenplaats gelegd. Alleen weet ik nog steeds niet in wat voor een staat zij Mark heeft gezien!

CRÉMAILLÈRE

Onze burens direct boven de galerie waren een huisarts en zijn vrouw die er het hele jaar woonden. Het was een stil en teruggetrokken koppel ergens in de leeftijd tussen Mark en mij in en erg gesteld op hun privé. Ze kwamen daarom ook niet veel buiten. Dat hoefde ook niet, want via het trappenhuis konden ze rechtstreeks vanuit het appartement doorlopen naar hun garage waar ze in de auto stapten voor de dagelijkse beslommeringen om aan het einde van de dag terug te keren en zich weer op te sluiten in hun royale woning. Ze hielden zich ver van de 'gewone' wereld op straat.

We besloten ze toch uit te nodigen voor een eerste kennismaking bij ons in huis samen met de familie Boudet.

Omdat we niet goed wisten hoe dat in Frankrijk te werk ging, want meestal nodig je mensen gelijk uit voor het diner, maakten we een afspraak met Jacqueline. Zij was de vrouw die ons appartementje op Cap, waar wij onze eerste nacht in Frankrijk hadden doorgebracht, in de zomer verhuurde.

'Als het een *crémaillère* is, zei ze 'dan kun je ze gerust 's avonds om 6 uur uitnodigen voor een apéro'. 'Je schenkt een drankje, een

hapje en als het goed is, gaan ze om 8 uur weer weg om het diner bij hun thuis voort te zetten'. Haar advies ten harte nemend besloten we om op een vrijdagavond onzer beiden burens uit te nodigen. We deden de briefjes in de brievenbussen waarop het wachten begon. De nodige drankjes en hapjes stonden klaar toen klokslag 6 de bel in de kamer schelde. Voor de deur stonden Mr en Mme Bouladou met een fles wijn in de hand. Uitnodigend verder te komen, schudden we elkaar de hand en kreeg de verlegen Merel de 'bise', want dat hoorde er nou eenmaal bij. Hoe jong je ook bent, je krijgt een kus op de wang. Merel leek een beetje beduusd, want deze Franse gewoonte hadden wij ons nog niet eigen gemaakt.

Na flink wat verontschuldigen over dat het huis nog niet helemaal op orde was namen we ze mee naar de grote salon. Mark had voor de gelegenheid de open haard aangemaakt en meneer Bouladou leek het in het geheel niet te storen om plaats te nemen op de comfortabele leren stoel direct naar de schouw. Ik bood zijn vrouw de andere.

Goed geïnstalleerd begon ik met het uitserveren van de drankjes. Hij, Mr Bouladou wilde wel een whisky en gelukkig had ik dat op aanraden van Jacqueline in huis gehaald. Wij dronken alleen maar wijn. Mme Bouladou hield het bij een *jus d'fruit* en een plakje komkommer. Ze lette erg op de lijn, zei ze en nam mij keurend op.

Toen, na wat moeilijk heen en weer kletsen de klok acht uur sloeg, keken de beide burens elkaar aan, waarna ze met de gebruikelijke smoes over dat het eten in de oven nu wel gaar zou zijn, vriendelijk afscheid. Het was een geslaagde avond geweest vonden we.

De familie Boudet was niet komen opdagen.

PMQA

Omdat we naar Frankrijk waren verhuisd voor mijn werk probeerden we de galerie zo goed en kwaad als het kon op te ruimen om alvast een kleine verkoopruimte te creëren. Veel dozen verborgen we achter houten expositieschotten en schilderijen werden opgehangen. Voor een officiële opening vonden we het nog te vroeg. We kenden nog niet veel mensen..

Wel hadden we contact gekregen met de Franse kunstenares Carina, die ons graag wilde helpen met alle papieren en de taal,

'want' had ze gezegd, 'ze wist uit ervaring hoe moeilijk dat kon zijn'. Ze had zelf jaren in Duitsland gewoond en gewerkt.

Omdat we haar niet onsympathiek vonden en ze goed met Merel kon, accepteerden we haar aanbod.

Ze bewoonde een klein vakantie appartementje in een grote *residence* op Cap die ze in de winter huurde, maar was voornemens iets in de oude stad van Agde te kopen. 'Misschien worden we wel burens' keek ze mij hoopvol aan en ik vond het gezellig. Ze vond mijn werk mooi, wilde graag een vriendin zijn en ook weer gaan modeltekenen. 'Goed' zei ik 'als we een model kunnen vinden, met alle plezier' hoewel ik nog niet wist waar we dat zouden moeten doen, want mijn nieuwe atelier stond nog vol met dozen en was niet groter dan 25 vierkante meter.

In Holsloot besloeg mijn atelier op de oude deel ruim honderd vierkante meter, maar hier had ik tegen mark gezegd, dat niet meer nodig te hebben. Ik had geen leerlingen meer en die wilde ik ook niet meer. Mijn atelier werd daarom de garage naast de galerie. Natuurlijk had ik een uitloop naar de expositieruimte, maar dat was niet echt voorzien.

Omdat mijn nieuwe atelier niet klaar was en ik dus nog niet kon werken, nodigde Carina mij uit om in Florensac, een klein dorpje 10 kilometer van Agde, mee te doen met een wekelijks schildersclubje voor modeltekenen dat ik gretig aannam. Materiaal werd uit de dozen gezocht en de eerste avond kwam eraan. Gelijk had ik belangstelling van de sympathieke groep en regelmatig keken de dames even over mijn schouder mee naar mijn vaardigde hand die de prachtige rondingen van het jonge model neerzette. Ik genoot!

De hele winter werd er goed geproduceerd en ik voelde mij beter dan ooit!

De vriendschap tussen Carine en mij groeide. Regelmatig nodigden wij haar uit om een vorkje mee te pikken. Het was goed voor ons Frans en zij hoefde niet alleen te eten. Ook was ze erg geïnteresseerd in ons leven in Nederland, dus zo goed en kwaad als het ging vertelde ik wat ze wilde horen.

'Ik zat bij een kunstenaarscollectief in Drenthe' zei ik en ze vroeg mij wat dat inhield. 'Eens in de maand drinken we een borrel, vertellen waar we mee bezig zijn en wisselen informatie uit op het gebied van expo's' beantwoordde ik haar vraag. 'Leuk', riep ze enthousiast. 'Kunnen we zoiets ook niet in Agde opzetten?' en ik

vroeg of zoiets al niet in ons dorp bestond. Ze dacht van niet. 'Hoe zit het op administratief gebied' wilde Mark weten, want het idee om een kunstenaarssociëteit te beginnen sprak ons wel aan. 'Oh, niet zo moeilijk. Dat gaat volgens de wet van 1901'. 'De wet van 1901?' vroeg Mark niet begrijpend. 'Wat houdt dat in?' 'Onder deze wet kun je een *'association'* oprichten en eventuele subsidies aanvragen bij de *'mairie'* legde ze uit waarop Mark knikte en vroeg of zij geen zin had om dat voor ons uit te werken.

'Ja, dat wil ik wel' zei ze 'maar we hebben wel een president nodig. Misschien een leuk baantje voor jou?' keek ze hem stralend aan, blij iets voor ons te kunnen doen. 'Ik zal er over nadenken' zei hij, 'eerst de papieren' en dat beloofde ze te doen. En al na enkele weken kwam Carina met de nodige paparassen onder haar arm de galerie binnen wandelen met de mededeling of we op de diverse pagina's wilden tekenen.

Omdat wij het volste vertrouwen in haar hadden plaatsten wij zonder aarzelen onze handtekening onder de officiële documenten.

Een feit was gepleegd. *Place de la Marine, Quartier des Arts* afgekort PMQA, was geboren! We waren trots. We hadden onszelf een bestaan gegeven in onze nieuwe stad!

PLEIN OP DE SCHOP

Toen wij het huis kochten wisten wij niet, door onze eigen naïviteit weliswaar, dat het hele plein op de schop zou gaan.

Het plein van de Marine was een typisch zuid Frans plein gelegen aan de rivier 'de l'Herault' met zijn grote vissersboten, platanen, houten bankjes, 2 cafés en in het midden een groot beeld genaamd '*de Amphritite*'.

'*De Amphritite*' was vroeger een fontein voor vissers geweest die daar hun vis hadden schoon gemaakt. Nu door gebrek aan handel en hygiëne gedempt. Een grote weelderige vrouw, inclusief peddel onder haar arm, was daar voor in de plaats gekomen. Het kwam van de Parijse wereldtentoonstelling in 1937. Doordat ze niet wisten wat ze er na de tentoonstelling mee moesten doen, werden de beelden zoveel mogelijk over Frankrijk verdeeld. Wij, in Agde werden vereerd met deze kolossale vrouw. De fontein werd gedempt, een wereldbol geplaatst en dit droeg nu het beeld. Het was niet de mooiste combinatie, maar veel kinderen vermaakten

zich ermee door erboven op te klimmen en verliefde stelletjes lieten zich er graag voor fotograferen. In dat opzicht had het beeld zich een plek op de Marine verworven.

Het plein is omringd door huizen en *commerces* en wordt aan de westzijde gesloten door de rivier.

Eén van de *commerces* was het nogal vervallen café aan onze kant. Het zag er niet aantrekkelijk uit, maar er stonden wel altijd een paar tafeltjes buiten. Omdat wij regelmatig bij Lucette wat dronken voelden wij ons verplicht ook eens een consumptie bij hen te nemen. Dus op een ochtend schoven wij aan een tafeltje op de stoep voor hun etablissement. Toen na een tijdje te hebben gewacht eindelijk een man naar buiten kwam lopen en nogal geïrriteerd vroeg wat wij wilden bestellen namen we 2 kopjes koffie die hij na enkele minuten op een smoezelig blaadje voor ons neerzette.

De koffie bleek gemaakt van slootwater.

'Nou volgens mij zitten ze helemaal niet op klanten zoals ons te wachten' zei ik tegen Mark. 'Hier gaan we nooit meer heen' was ik vastbesloten en gelukkig hoefde dat ook niet, want enkele weken later werd het café op last van de gemeente gesloten. Het bleek een drugscafé.

De bankjes op het plein waren echt de ontmoetingsplekken. De ouderen overdag, want de meeste mensen in onze wijk hadden dikwijls geen gelegenheid tot een buiten en 's avonds vanaf een uur of 8 werd het de wachtkamer voor de op drugs wachtende jongeren.

Nu het café was gesloten moesten ze buiten wachten op de '*livraison*'. Dat kon soms uren duren waardoor de groep in veelvoud toenam. Zittend op de leuning van de bankjes of hangend op hun scooters zagen wij de aan alle kanten gedeukte oude Ford aan komen rijden van waaruit zichtbaar werd gedeald.

Wij deden net of we nooit iets zagen, want hoe minder we wisten hoe beter voor ons, was mijn visie. Na het dealen vanuit het autoraampje vertrok de auto weer even snel als hij was gekomen, net als de jongeren. De stilte keerde weer terug op het plein. We hadden er geen last van.

Voor onze deur lag een smalle stoep met daarachter parkeerplaatsen. Onze boetiek was daardoor niet zo goed zichtbaar, maar dat stoorde vooralsnog niet. De galerie zou pas over enkele maanden opengaan, want de hoeveelheid dozen leek maar niet te willen slinken, toen op een ochtend met een hoop herrie overal hekken en afrasteringen werden verspreid over het plein. We waren verrast. Dit leek geen klusje van een week te worden, maar wij wisten nergens van. Ik zou het de volgende ochtend aan onze bakker vragen.

Onze bakker, een eindje verder in de straat had ons ontvangen als echte nieuwe klanten in haar zaak. Het was een oud pand met een marmeren '*comptoir*' en de rieten manden voor de stokbroden achter tegen de muur. Zijzelf, een vrouwtje van rond de 50 compleet met verschoten jasshort en opgestoken haar, kon mij inderdaad uitgebreid vertellen wat er ging gebeuren.

'Ze gaan het plein vernieuwen' zei ze, maar ze was er niet blij mee. 'Waarom niet?' vroeg ik en ze vertelde dat ze de hele route gingen verleggen waardoor haar meelwagen nu niet meer bij haar bakkerij kon komen. 'Wat vervelend' zei ik in gebrekkig Frans en betaalde mijn '*baguette*'.

Thuis aangekomen vertelde ik Mark van de omlegging van de straat en dat dit wel eens gevolgen voor ons kon hebben.

We besloten naar de '*mairie*' te gaan voor uitleg. Daar aangekomen werden we doorgezonden naar de service '*voirie*'.

'Wat kan ik voor U doen?' vroeg een vriendelijke beambte. 'We komen voor de tekeningen van de Marine' zeiden wij in koor waarop de man vroeg of wij daar woonden. 'Ja' zei ik. 'Sinds kort en nu zien we dat er grote werkzaamheden gaan beginnen, maar eigenlijk weten wij van niets' dus pakte de man de tekening erbij waarna hij bij het bekijken een grote glimlach opzette.

'Zo' zei hij 'jullie zitten hier wel goed!' 'Hoezo' vroeg ik hem nieuwsgierig en hij vervolgde zijn verhaal. 'Kijk eens wat een groot terras je voor je huis krijgt, meer dan 9 meter breed! Ze laten de straat rechtdoor lopen waardoor ook het plein 2 keer zo groot wordt. Daar kun je nog eens een leuk feestje op geven' en heel even dacht ik aan mijn bakkersvrouwtje.

Een gevoel van geluk kwam over mij heen. Misschien hadden we toch niet zo'n verkeerde keuze gemaakt!

VERKIEZINGEN MET HET BAKKERSVROUWTJE

Om de 6 jaar heb je in Frankrijk gemeentelijke verkiezingen, wat wil zeggen dat je voor een nieuwe burgemeester kunt stemmen. Het was 2001 dus het jaar van de eventuele wisseling. De nodige publiciteit voor het verkrijgen van een andere burgemeester was dan ook al tijden in volle gang. Negatieve berichten over de huidige socialistische burgemeester, die het volgens ons vrij goed deed en de opkomende oppositie waren de grote roddels die de bevolking van Agde bezig hield.

Wij kwamen al jaren in deze plaatst en vonden dat met de huidige burgemeester de binnenstad aan sympathie had gewonnen. Het zag er schoner uit, meer kleine winkeltjes en dus ook meer toeristen. Een goede start voor een nieuwe onderneming hadden wij ons voor gehouden, zeker met het vooruitzicht van het vernieuwde plein voor onze deur.

Dat was inmiddels al uitgegraven tot één grote bouwput. Via een smalle loopplank konden we nog net binnen komen. Overal lagen nieuwe draden, leidingen en riolering. Het was een complete chaos, maar alles voor het goede doel, hoewel Lucette begon te pruttelen. Haar terras was bijna ontoegankelijk geworden, omdat ze goed verstopt zat achter het grote Heras hekwerk en alleen nog te bereiken voor de 'echte' verslaafden. Zo ook wij.

Het renovatieplan echter duurde langer dan gepland, maar werd met een simpele handzwaai van tafel geveegd. 'Dat waren de 'perikelen' van het zuiden' zeiden de bouwvakkers en daar moesten wij het mee doen.

We woonden er nu ruim een half jaar en het voorjaar kwam in zicht. We merkten dat onze 'voorraad' geld aardig was geslonken en hadden zin in actie.

We hadden met het 'overschot' van het geld van de boerderij investeringen op Cap gedaan door een aantal appartementjes te kopen voor de vakantieverhuur. We hoopten daar een basisinkomen uit te kunnen halen, hoewel die pas in de maand september uitbetaald zou worden. Tot die tijd moesten we het uitzingen.

Ook hadden we van het geld een garage gekocht voor de nog steeds grote hoeveelheden overgebleven volle verhuisdozen.

Toen wij op een mooie dag het strand hadden bezocht en met een glaasje op het terras zaten, kwam Jacqueline van de 'agence' op ons aflopen. Ze wilde ons aan iemand voorstellen zei ze en omdat wij het 'gewone' Frans inmiddels wel wisten te begrijpen, presenteerde ze ons 'de eventuele toekomstige' burgemeester.

Het was een man van 28, goed gespierd en een guitige blik in zijn ogen. Uit beleefdheid gaven wij hem een hand niet goed wetend wat te zeggen, dus na wat heen en weer gelach was het gesprek gauw ten einde.

'Daar moet je op stemmen' zei Jacqueline. 'Hij wordt onze nieuwe burgemeester. De oude zit er al 2 mandaten, dus 12 jaar en dat is veel te lang. Hij bakt er niets van en geeft veel te veel geld uit aan de oude stad. Cap d' Agde en Grau laat hij verwaarlozen' ging ze door, maar wij waren niet direct overtuigd, hoewel we ook geen echte mening hadden. We woonden er immers pas een half jaar en ons nog niet verdiept in de politiek. Wel hadden we op aanraden van Jacqueline ons ingeschreven bij de *mairie* voor het verkrijgen van stembiljetten.

Dat hadden we netjes gedaan en zo kregen wij in maart de stemkaarten in huis. Op de bewuste zondag, want het stemmen is altijd op zondag, pakten wij onze kaarten en paspoorten en gingen op weg voor de eerste ronde.

Een beetje nerveus, want hier was het stemmen toch anders dan in Nederland, zochten wij de '*Marie Curie*', een lagere school om de hoek.

Binnen in het stemlokaal zagen we 3 hokjes die waren afgesloten door een gordijn en een groepje mensen achter een tafel. We keken in het rond niet goed wetend wat te doen en zwaaiden met onze kaarten. Een man vanachter zijn lange tafel pakten ze aan en begon in de lijst te zoeken naar de nummers die moesten corresponderen met onze nummers op de kaarten.

Nu hadden wij nogal lage nummers, in de trant van 10 of 11, toen die man zichtbaar nerveus begon te bewegen.

'Wat is er aan de hand' vroeg een andere vrijwilliger van het bureau en hij wees op de nummers en zijn lijst. 'Ik heb niet zulke lage nummers' hoorden wij hem zeggen en samen bogen ze zich

over de tafel toen ineens het kwartje viel bij een ordebewaarder in het lokaal.

'Jullie komen toch uit het buitenland?' vroeg hij en wij knikten en vertelden dat we uit Nederland kwamen. 'Oh' zei hij en richtte zich op de 2 medewerkers achter de tafel. 'Dan moet je op een andere lijst kijken' en zo werden we even later gevonden.

We kregen onze paspoorten terug en mochten op de tafel de vele uitgespreide A viertjes van de vele kandidaten uitzoeken om deze mee te nemen in het stembokje. Je moest er altijd meerdere nemen was ons door Jacqueline ingefluisterd, want anders konden de vrijwilligers, die dikwijls gelieerd waren aan de partijen, al zien waar jouw voorkeur naar uitging, dus pakte ik braaf onder het toezicht van de vele ogen achter de tafel een stuk of 5 vellen. Eenmaal in het hokje begon ik mijn favoriet in achten te vouwen, want het enveloppe wat je namelijk kreeg om jouw stembiljet in te doen, was zo belachelijk klein dat het toch echt proppen was en plakte hem dicht.

Ik koos niet voor onze jonge vriend.

De rest van de A viertjes, een stuk of 5 gingen rechtstreeks in de grote grijze vuilniszak die aan de hoek van het tafeltje was opgehangen.

'Wat een verspilling' dacht ik bij mijzelf en keek stiekem in de zak welke briefjes er het meest waren weggegooid.

Eenmaal weer buiten het hokje keek ik gespannen wat er nu van mij werd verwacht, toen een andere man mij vriendelijk de weg wees naar het midden van de lange tafel. Daarop stond een grote doorschijnende kubus met daarin al de nodige lichtgele envelopjes.

'Elvira van der Hunt, 'née' Overmars. 13 Mai 1963 Krommenie, La Hollande' las hij voor en ik knikte. De sleuf boven op de kubus ging hierop open en mocht ik er mijn enveloppe ingooien.

'Voté' zei hij tevreden waarop ik aan mijn plicht had voldaan! Het wachten was nu alleen nog op de uitslag, maar wij hadden goed vertrouwen in de keuze van onze stadsgenoten.

De volgende dag kocht Mark zoals gewoonlijk zijn *Midi Libre* en werden we verrast door de uitslag van de verkiezingen. De jonge vriend had bijna de helft van de stemmen binnen gehaald, wat betekende dat er een tweede ronde zou komen. We waren gematigd blij.

We hadden van Jacqueline al wel begrepen dat onze jonge man een zoontje uit een oude 'Agathoise' familie betrof en zo naar voren was geschoven om voor deze groep de belangen te behartigen. Het was ze gelukt.

De zondag één week later was er de nieuwe ronde. Wij wisten nu hoe te stemmen en werden dan ook allervriendelijkst binnengehaald. Een hand van de 28 jarige jonge man, die voor de gelegenheid alle stembureaus was afgelopen, behoorde tot het spel. Helaas betreurden wij de volgende dag de kop van de krant.

Onze jonge vriend had met een hele lichte voorsprong van 1,5 procent gewonnen. Dat wilde zeggen, met een verschil van nog geen 200 stemmen. We waren teleurgesteld en hielden ons hart vast voor wat de toekomst ons zou brengen in onze nieuwe stad.

Zoals iedere dag ging ik ook nu weer een 'baguette' halen bij ons bakkersvrouwkje op de hoek waar ik haar al breed lachend in de deuropening zag staan. 'Hij heeft gewonnen' zei ze stralend. 'Onze jonge vriend' heeft het gered!' en omdat ik haar het plezier niet wilde afnemen feliciteerde ik haar met de behaalde overwinning.

Zij kwam van Grau wist ik, de plaats waar ook onze nieuwe burgemeester woonde.

Ondertussen gingen de renovaties van het plein rustig door en kwam het eind in zicht.

Het beeld 'de Ampritime' dat midden op het plein stond was uit elkaar gehaald om voor het gebouw van Jean Michel te plaatsen. Dat gaf het plein meer ruimte en daarmee kon ook de eerste bocht uit de straat worden gehaald. De weg liep nu rechtdoor voor onze boetiek langs.

Doordat ze al de basalten banen hadden geplaatst om de rijrichting aan te geven, konden wij goed zien hoe groot ons terras zou worden. We waren laaiend enthousiast.

Het was net een paar dagen geleden dat de definitieve uitslag van de verkiezingen bekend was geworden en de nieuwe burgemeester zich op de *mairie* had geïnstalleerd, toen op een ochtend ineens onze basalten banen werden weggehaald en neergelegd zoals de oude situatie was geweest. Ik zag dit alles vanachter de galeriedeur met verbazing aan en liep naar de opzichter voor uitleg. 'Wet van de nieuwe burgemeester' zei hij kortaf en ik was met stomheid geslagen.

Direct wist ik waar deze beslissing vandaan kwam en besloot nooit meer een '*baguette*' bij mijn bakkersvrouw te kopen! Ze had alleen aan zichzelf gedacht!

OVERLIJDEN TANTE WIL

Het was begin mei en alles in de galerie begon zijn plek te krijgen. We hadden een datum voor de opening van de galerie vastgesteld nadat hij 3 keer was verschoven vanwege Geraldine, de verantwoordelijke van de '*site des metiers d'arts*'. Een '*association*' die zich inzette voor nieuwe ateliers in de oude stad.

Het leek haar leuk iets samen te doen, maar dat bleek te ingewikkeld. Zij wilde iets wat wij niet zagen zitten en de galerie moest open. Het geld was op en we zagen nog niet zo gauw 'nieuw' verschijnen.

Het was al laat in de avond toen Mark zich nog even voor de computer zette in de salon, toen hij werd verrast door een mailtje van een verre achterneef wat hem verbaasde. Wij hadden hem wel eens ontmoet maar verder nooit contact onderhouden dus uit nieuwsgierigheid opende hij de digitale post.

'We moeten Koen bellen' las Mark de mail. 'Hij probeert ons kennelijk al de hele dag te bereiken maar krijgt geen verbinding' was zijn verzoek.

Koen is de jongste zoon van Mark die zich veel bezig hield met tante Wil, een zus van de vader van Mark. Koen en zij woonden in dezelfde stad en aten van tijd tot tijd samen. Zij was in de 80, vrijgezel en nog steeds gewend aan het 'mensavoedsel' en Koen horlogemaker. Verrast door dit bericht belde Mark zijn zoon en helemaal opgelucht zijn vader aan de lijn te hebben vertelde hij dat tante Wil die nacht was overleden. De dame van tafeltje dekje had haar gevonden, nou ja eigenlijk de politie ging hij verder, want toen zij had aangebeld voor de levering kreeg ze geen gehoor. Ze had het vreemd gevonden en de politie ingeschakeld. Na het forceren van de deur hadden ze tante Wil dood in haar bed aangetroffen.

'Wat moet ik nu doen' vroeg hij aan Mark die executeur testamentair van tante was, maar hij stelde Koen gerust door te zeggen even niets te doen. 'Ik ga kijken hoe snel ik een vlucht naar Nederland kan krijgen en kom naar je toe' zei hij en opgelucht dat

Koen het balletje had kunnen doorgeven aan zijn vader namen ze afscheid tot de volgende dag.

'Ga je mee?' vroeg Mark mij, want het idee de hele week of langer alleen te zijn beviel hem allerminst.

'Als je dat prettig vind, oké, maar hoe doen we dat met Merel?' vroeg ik. 'Ik zie het eigenlijk niet zo zitten dat ze de hele week alleen blijft, maar ik wil haar ook niet meenemen. Dat vind ik niet handig.' 'Nee, dat is niet handig' zag ook Mark in. 'Misschien kunnen we Anton en Gerrie vragen of ze daar niet een paar dagen kan blijven? Ze voelt zich bij hen goed thuis en kan gewoon in het Nederlands praten' opperde hij en ik stond al met de telefoon in de hand.

'Sorry, dat ik nog zo laat bel' verontschuldigde ik mij, 'maar dat is met een reden. 'De tante van Mark is overleden en'.....verder kwam ik niet, want ze maakte de zin zelf al af. 'Je kunt Merel brengen' zei ze. 'Het maakt niet uit voor hoe lang. Wanneer vliegen jullie? Denk je aan haar schoolspullen?' en ik was helemaal verbouwereerd door zoveel inlevingsvermogen. Ik had er geen speld tussen kunnen krijgen.

'Wat een geweldige vrouw' ging het door mij heen. Ik kon wel huilen. Deze vrouw was precies wat we nu nodig hadden, want ondanks dat tante Wil niet in de wieg was gesmoord, het besef dat we ineens ver weg zaten was onomkeerbaar.

Anton en Gerrie Vos waren Nederlanders die zich al jaren geleden in Agde hadden gesetteld met een dochter die bij Merel in de klas zat.

Zij hadden jaren geleden het besluit genomen zich te vestigen in deze kustplaats. Hij was indertijd uitgezonden door een Nederlandse promoteur voor het bouwen van een vakantiepark in Cap d'Agde. Het idee leek ze leuk en als gezin aantrekkelijk. De verhuizing kwam tot stand en tijdens het werk van Anton lieten ze een groot huis bouwen tegen de heuvel van Cap, waar Evelien nog als nakomelingetje was geboren.

Merel kwam regelmatig bij de familie Vos.

Voordat het gezin zich hier had gevestigd, woonden ze in een katholiek dorp ergens in het midden van Nederland. Strenge geloofregels en het gezin als hoeksteen van de samenleving was dan ook hun motto, maar de sfeer in huis altijd rommelig gezellig.

Merel voelde zich daar erg thuis en ook wij konden het goed met elkaar vinden. Lekker weer even in het Nederlands kletsen en horen hoe zij hun eerste jaren in Frankrijk waren doorgekomen. Zij woonden er al meer dan 25 jaar en Gerrie was een echte door de wol geverfde vrouw. Ze zat in allerlei groepen en commissies en was goed op de hoogte van het reilen en zeilen op de scholen.

'Ik pak haar spullen en kom zo snel mogelijk naar jullie toe' zei ik. 'Is goed, denk je ook aan de cavia?' vroeg ze nog net voor ik ophing.

Het was ruim over elfen in de avond toen we bij hun huis stopten waar de deur spontaan open sprong en Evelien op Merel af stoof.

Merel echter was nog helemaal beduusd slaperig, want ze lag allang in bed toen wij haar vertelden dat we naar Nederland moesten en zij voor een klein weekje bij Evelien mocht logeren. Ze keek haar vriendin wazig aan.

Ongeduldig pakte Evelien haar hand en trok haar mee naar binnen. 'Je hebt je eigen kamer' zei ze 'maar wel naast de mijne! Gezellig hè!'

Evelien zag het helemaal zitten. Zij had voor een week of misschien wel langer even het zusje die ze niet had, 'want' had Gerrie ons al eens verteld, al haar kinderen waren in groepjes van 2 geboren, behalve Evelien, zij was alleen, maar nu met Merel had ze toch nog een soort van zusje!

Na wat korte uitleg, het uitladen van de spullen en de cavia snelden wij terug naar huis om de verdere reis voor te bereiden.

Het was Mark niet gelukt een vlucht te boeken, omdat hij niet goed in de site van het vliegveld van Montpellier had kunnen komen, maar al wel geconstateerd dat er plaatsen vrij waren op de rechtstreekse vlucht naar Amsterdam om 7 uur 's ochtends.

'Hoe gaan we dat doen?' vroeg ik.

'We rijden morgenvroeg met de auto naar het vliegveld en kijken of we daar ter plaatse kunnen inchecken' zei hij en ik wist op dat moment even niet wat ik liever wilde. Vliegen, ik hield niet van vliegen, of een autorit van 13 uur. Ik liet het maar over me heen komen.

Het werd uiteindelijk vliegen. We hadden de auto op het 'lang' parkeren gezet en stonden nu voor de incheckbalie om 2 vliegtickets voor Nederland te scoren.

We hadden geluk. De plaatsen die Mark had gezien op de site waren nog steeds vrij, dus zaten wij spoedig in de airbus op weg naar Amsterdam.

Eenmaal geland op Schiphol belden wij direct naar Koen, die verrast reageerde. Gisterenavond om 9 uur zaten we nog aan de telefoon en nu, om 11 uur de volgende dag, konden we hem al redden!

We huurden een auto en reden naar Leiden waar Koen ons stond op te wachten. We besloten een snelle lunch waar hij tijdens het eten vertelde dat tante Wil aan een hartstilstand was overleden.

'Hoe gaan we het nu aanpakken' keek Koen zijn vader aan en Mark stelde hem gerust door te zeggen dat hij het hele gebeuren zou overnemen.

'We gaan eerst naar de notaris voor de officiële papieren, anders kan ik niks beginnen, dan naar het crematorium en als laatste zoeken we een hotel voor de komende dagen' organiseerde hij alles, maar dat bleek moeilijker dan gedacht.

Alles in Leiden leek volgeboekt. Het was rond hemelvaart waardoor ook in de directe omgeving niets te vinden was, toen we uiteindelijk 25 kilometer buiten Leiden een leuk familiehotel vonden met restaurant aan de oude Rijn tegenover de 'Avifauna'.

We genoten een fijne tijd ondanks de verdrietige reden en toen alles rondom de crematie keurig was afgehandeld, vlogen we na ruim een week terug naar Agde. Bij thuiskomst bleek ook Merel een geweldige tijd te hebben gehad en kocht Gerrie als een soort van 'verbondschap' mijn eerste verkoop in Agde. Het zwangere bronzen vrouwtje uit Holsloot!

DE SERRES VAN EMMAUS

Het plein was eindelijk klaar en wij hadden zoals gepland het grote terras voor de deur. De rijrichting was weer als voorheen en ik moet zeggen, het plein was er goed op vooruit gegaan. De vloer bestond nu uit een in beton gegoten, heel lichte kleur met daarom heen veel lantaarnpalen. De oude burgemeester had het zo gewild. Dit om de drugshandel meer 'zichtbaar' te maken. Met veel licht

zouden ze minder geïnteresseerd zijn om in het openbaar te dealen, was zijn uitgangspunt en ik moet zeggen, ik voelde mij er wel prettig bij. Alles rook naar een positief resultaat.

Zo ook waren we langzaam gegroeid naar het bouwen van onze slaapkamer op de binnenplaats.

Voor het maken daarvan hadden we een leuk idee. Op dit moment stond er alleen nog het afdak, maar de bedoeling was dat dit zou worden opgevuld met '*portes fenestres*'. We creëerden daarmee een royaal zicht op de binnentuin en konden lekker ventileren tijdens de nachtrust. We wilden deze typisch Franse glazen deuren bij *Emmaus* zoeken.

Emmaus is een grote organisatie van tweedehands spullen gesticht door 'Abbey Pierre', een priester uit Parijs die zich het leed had aangetrokken van de daklozen in de grote wereldstad en de mensen had gevraagd hun overgebleven spullen aan de armen te schenken.

Wij hadden een *Emmaus* op 20 minuten rijden van ons vandaan. Je kon er je overgebleven spullen inleveren en van de opbrengst zorgde de stichting voor onderdak van deze mensen. Het was mijn favoriete winkel.

Met de juiste maten op zak reden we die middag samen met mijn ouders, die vanuit Nederland over waren om voor de eerste keer ons nieuwe huis te bezichtigen, via het mooie achterland naar Servian.

Aangekomen op het oude domain bezochten we de '*serres*' waar ik gelijk verliefd werd op alles wat ik maar kon zien liggen. Nu ben ik erg van de oude troep, maar zoveel had ik nog nooit bij elkaar gezien! Potten, pannen, meubilair, boeken, kleding, hele badkamers, keukens, salons kortom teveel om op te noemen waardoor mijn hart gelijk sneller begon te kloppen. Voor mijn cursussen in Drenthe verzamelde ik altijd overal oude spullen voor stillevens, maar nu had ik spijt geen reden meer te hebben om dit allemaal te kopen!

Snel begonnen we aan onze zoektocht door de verschillende ruimtes toen we na wat rondkijken, ik kon het toch niet laten om wat aan te schaffen, onze openslaande deuren vonden. We namen 4 paar mee. Twee echte deuren en twee ramen.

Na veel pas en meetwerk, want geen sponning of muur was recht, werden ze geplaatst met een verbluffend resultaat. Eindelijk

hadden ook wij onze eigen slaapkamer, inclusief waterbed en uitzicht op de cour!

SCHEUTJE BLEEKWATER

Al werkend kreeg de galerie steeds meer vorm. Alle resterende dozen waren verhuisd naar de garage, de expositieschotten geplaatst, de sokkels voor de bronzen beelden opgesteld en de uitnodigingen verstuurd!

Het was 21 juni, '*fete de la musique*' en het mooie weer begonnen. We besloten daarom de grote poort die de galerie van de binnenplaats scheidde, open te zetten met als gevolg, een enorme grote ruimte met veel licht en een leuk buiten.

In de galerie hadden we de hapjes en drankjes opgesteld toen de eerste gasten aarzelend binnen wandelden.

We hadden rond de 75 uitnodigingen verspreidt, vooral onder notarissen, advocaten en doctoren. 'Je moet toch ergens beginnen' hadden we gezegd, maar helaas de nobele, waaronder Mr en Mme Bouladou bleven massaal weg. De 'rest' had wel gehoor gegeven, zelfs meer dan verwacht.

De drank en hapjes vloeiden rijkelijk onder een gemoedelijke sfeer, toen er ineens roering en een enorme gil vanuit de binnenplaats opsteeg. Geschrokken liepen wij op het lawaai af waar het probleem zich gelijk manifesteerde.

Uit het raam van Mme Noe, net boven onze slaapkamer, hing Mme Noe zelf. Boos en zwaaiend met een fles in haar hand schold ze alles en iedereen uit voor wat niet mooi meer was. Ze vond het belachelijk dat wij zo laat, het was net 7 uur 's avonds, nog een feestje gaven. Fatsoenlijke mensen gingen dan naar bed en maakten niet meer zoveel lawaai! Ze ging de politie bellen verzekerde ze ons en klapperden nog een paar keer met haar luiken en sloot toen ook het raam. Danig geschrokken van zoveel geweld keken wij om ons heen toen we de natte beduusde Merel zagen staan. Zij had net op de verkeerde plek gestaan en het water uit de fles van Mme Noe, wat later verdund chloorwater bleek te zijn, over zich heen gehad.

'Hier zullen we werk van maken' zei de '*agence*' die ons het huis had verkocht. 'Dit is niet de gewoonte hier, echt niet' verontschuldigde zij zich, 'maar wij waren niet overtuigd en keerden

terug naar de galerie waar het feest ondanks dit vervelende intermezzo vrolijk doorging.

We lieten ons de pret van de opening niet afnemen en genoten van het pianospel van een jonge dame, Judith die het instrument had ontdekt en gevraagd of ze mocht spelen. 'Ga je gang' had ik geroepen, 'een beetje muziek doet het altijd goed!'

Ze bleek talentvol en gedreven, dus al gauw stonden er meer genodigden rondom de piano voor dit kleine concert. We raakten aan de praat en ze vertelde de secretaresse van de '*ecole de musique*' te zijn. 'Ik wil ook graag weer doorgaan met muziekles' zei ik, want in Nederland had ik nog altijd les gehad.

'Geen probleem' zei ze. 'Meld je maar aan voor volgend jaar en omdat je al zo gevorderd bent krijg ik je er wel door heen. Ze hebben altijd nog wel plaats voor 'ouderen' en ik wist even niet of ik die opmerking nou wel zo leuk vond, maar ruim 14 jaar heb ik mogen genieten van een goede prof en een leuke school!

De muziek op het plein ging nog door tot in de kleine uurtjes en wij keken terug op een geslaagde opening waarin we kennis hadden gemaakt met veel leuke mensen!

DE AMSTERDAMSE CLAN

Op de opening was ook een Nederlandse pianostemmer geweest die we hadden leren kennen via Jacqueline. Ook zij hadden een appartement op Cap die door deze '*agence*' werd verhuurd.

'Je speelt toch piano' had Jacqueline op een dag gevraagd. Als je wilt weet ik nog wel een Nederlandse stemmer. Misschien is dat wel gemakkelijk voor je', dus kregen we het telefoonnummer van Joop. We raakten in contact voor een eerste stembeurt waarna we werden uitgenodigd op het verjaardagsfeestje van zijn vrouw Marloes. Zij bewoonden een groot huis net buiten het oude centrum van Agde waar Joop zijn bedrijf had. Hij verkocht piano-onderdelen over de hele wereld.

We besloten de uitnodiging aan te nemen.

Bij binnenkomst in de kamer op de eerste etage, klonk het al gezellig vol met vooral Nederlands sprekende mensen, waarvan het Amsterdamse accent de hoogste toon voerde.

'Mag ik jullie even voorstellen aan nieuwe Nederlandse inwoners van Agde' riep Marloes luid naar de menigte, waarna iedereen direct onze kant opkeek. Gelijk werden we overvallen door een vragenvuur die niet meer leek te kunnen stoppen. Waar we vandaan kwamen. Waar we nu woonden. 'Oh mijn god', riep iemand oprecht geschrokken, 'op de Marine', daar wil je toch niet wonen! Met al die '*gitanes!*' 'En dat met een kind! Nou je zult er nog wel achter komen' riepen ze in koor en een onbehagelijk gevoel trok door mijn lijf.

Al gauw hadden wij in de gaten dat deze groep mensen allemaal in fatsoenlijke grote huizen veilig buiten de oude stad van Agde woonden en al helemaal geen idee meer hadden, wat er zich nog afspeelde in de '*cité*'.

Eindelijk, onder het genot van een drankje, een hapje en nog meer drank verplaatsten zich de gesprekken onder de Amsterdamse kameraden van ons, naar grappen en grollen die steeds schunniger, lomper en luidruchtiger werden. Wij besloten daarom na een uurtje beleefdheid Marloes en Joop te bedanken voor de gastvrijheid en terug te keren naar onze eigen 'onveilige' buurt.

Later vroeg een Fransman mij eens toen ik dit verhaal vertelde, 'als deze mensen nu in Nederland hadden gewoond, had je er dan ook contact mee onderhouden?' en eigenlijk wist ik gelijk het antwoord. We waren immers niet naar Frankrijk verhuisd voor de Nederlanders, maar voor de zon, de wijn en een klein beetje voor de Fransen, kan ik nu nog altijd onze Franse vrienden mee plagen.

Joop heeft nog een aantal jaren goed werk verricht voor mijn 'Gors en Kallman' maar de Nederlandse contacten hebben we aardig verminderd!

LEO LAGRANGE EN DE GENOU

Omdat de galerie al een tijdje open was hadden we regelmatig aanloop, hoewel de verkoop uit bleef. De mensen moesten erg aan mijn werk wennen. Ook had ik niet veel zin om nieuwe doeken te maken, want als ik mijn hoofd niet leeg had kon ik niet werken. Daarbij kwam dat het atelier toch wel aan de kleine kant was en er

nog teveel dingen geregeld moesten. Mark liep er vaak over te mopperen.

'Ben ik daarom naar Frankrijk verhuisd. Als ik dit had geweten was ik liever in de boerderij blijven wonen' en ik hoef niet te vertellen hoe schuldig ik mij dan op dat moment voelde.

Ook ging het met Merel niet goed op school. Vaak kwam ze heel droevig thuis. Ondanks dat ze inmiddels al 2 Nederlandse meisjes in de klas had, Evelien en Cecile klaagden de leraren dat ze regelmatig met haar gedachten ergens anders zat. Ze konden geen contact met haar krijgen, dus stelden ze dikwijls de vragen aan haar vriendinnen die deze vertaalden in het Nederlands.

Dat was natuurlijk een nobel gebaar, maar bleek uiteindelijk een valkuil.

'Ik snap er helemaal niets van en de leraren zijn stom' zei ze op een dag toen ik haar van school had gehaald. 'Ik heb morgen ook nog een *'control'* van geschiedenis, maar ik kan het niet' ging ze bij thuiskomst huilend naar haar kamer, waarop Mark haar terug riep. 'Laten we het samen proberen' opperde hij en gebogen over de boeken probeerden ze het huiswerk te maken om haar voor te bereiden op het proefwerk, maar ondanks dat Mark inmiddels redelijk goed Frans sprak, bleek het ook voor hem moeilijker dan gedacht.

'Zie je wel' zei Merel 'jij snapt er ook niets van!'

Om Merel een beetje door de Franse taal heen te helpen had ze van Gerrie een grammatica boek van Evelien gekregen. 'Daar heb je veel aan, leer dat maar uit je hoofd' had ze gezegd, maar hoe vaak we er ook naar keken, we konden er niets mee.

Het begon toch echt hinderlijk te worden dat we onze dochter niet konden helpen en ook wij ons verhaal niet konden vertellen. We wilden daarom kijken of we niet ergens een cursus Frans konden krijgen, die we met behulp van Carina bij *'Leo Lagrange'* vonden.

'Leo Lagrange' is een vereniging van vrijwilligers die zich inzetten voor analfabeten en ongeschoolden.

'Nee' zei Carina, 'ik weet wel dat jullie niet ongeschoold zijn, maar ze geven ook les aan buitenlanders zoals jullie' en omdat we toch echt wat aan onze taal moesten doen besloten we een kijkje te nemen in het aftandse gebouwtje van het instituut in de oude stad.

Een aardige jonge Française deed bij het opendoen het woord en wij legde ons probleem zo goed en kwaad als we konden in het Frans Engels uit. ' Dus jullie willen Franse les' vroeg ze in het Engels omdat ze wel zag dat het ons veel moeite kostte om in haar taal te spreken. 'Ik zal kijken of er nog plaats is' raadpleegde ze haar lijst en vond nog een paar plekken vrij in een klein groepje op de maandagochtend. 'Of we dan konden?'

Omdat wij verder geen andere afspraken hadden, zaten wij dus de eerstvolgende maandag compleet met pen, schrift en woordenboek aan de tafel met een tiental anderen, waaronder 2 gesluierde Arabische vrouwen, een kleine Spanjaard en een grote Rus.

Onze leraar bleek een sympathieke gepensioneerd Fransman die jarenlang Franse les op het '*collège*' had gegeven. Hij was nu net 60 en nog geen zin om stil te zitten, dus had hij zich spontaan bij deze organisatie aangemeld om mensen zoals ons te helpen.

We konden het goed met hem vinden, ondanks dat het vaak heel lastig was. Hij sprak alleen maar Frans, wat betekende dat ook alle uitleg in de Franse taal ging, dus dikwijls veroorzaakte dat veel verwarring en hilariteit. Toch, van lieverlee begon ik mij deze vreemde taal eigen te maken.

'Zo moeilijk zijn die woorden niet' moedigde hij ons aan met het krijtje in zijn hand waarmee hij net een lang Frans woord op het bord had neergeschreven. 'Neem nou bijvoorbeeld dit woord' en wees naar het wit geschreven '*agenouillade*'. 'Daar zit het woord '*genou*' in, dus dan weet je al dat het iets met een knie te maken heeft' en keek ons lachend aan. De rest verzijn je er gewoon bij' grapte hij verder.

Nu denk ik ook wel dat daar vaak mijn probleem lag, want dikwijls wist ik nu wel het thema eruit te halen, maar kon niet zeggen of het negatief of positief in het gesprek was.

Ik denk dat ik in het begin vaak de bal heb misgeslagen, hoewel hij toch degene is geweest die mij de Franse taal heeft bijgebracht. Ik ben hem nog steeds dankbaar!

PICASSO EN ZIJN PIJPROKENDE JASMINE

Ik had mij voorgenomen het schilderswerk toch weer op te pakken toen een oudere ietwat ongeschoren slordig geklede man met een fiets voor mijn atelier stopte.

Mijn atelier was de aanliggende garage naast de galerie en de glazen dubbele deur stond open toen hij het nodig vond een praatje te maken.

Ik had het pallet weer terug gevonden en was met de schetsen die ik op de cursus in Florensac had gemaakt, weer begonnen met schilderen, de kleuren een beetje geforceerd op de heldere kleurenhemel van het zuiden.

'Zo, aan schilderen' vroeg hij mij en plaatste zijn fiets tegen de gevel om binnen te stappen. Ik voelde mij gelijk ongemakkelijk, maar liet hem kijken. Wat kon ik anders.

'*Tu aime des grandes fesses*' zei hij met een brede grijns, zodat al zijn gouden tanden bloot kwamen te liggen en even wist ik niets te zeggen. Ik had hem niet begrepen en lachte daarom maar een beetje mee.

'Ik zal je iets laten zien' ging hij verder en pakte een potlood van het schapje onder de ezel en begon een tekening op één van de verhuisdozen, want er stonden er nog steeds een paar, te tekenen.

Toen hij klaar was keek hij mij uitdagend aan en vroeg wat ik dacht dat het voorstelde. Ik voelde daarbij gelijk het schaamrood naar mijn gezicht stijgen, want de schets liet heel duidelijk een piemel met daarover heen een soort van dikke billen zien. Ik wist niets te zeggen waarop hij hard begon te lachen.

'*Une dame avec des grosses fesses entrain de faire le velo!*' zei hij, waarna hij niet meer bij kwam, nog wat tips gaf over de schilderkunst, zijn fiets pakte en op weg ging naar Lucette, waar ze hem al hadden omgedoopt in 'Picasso!'

Natuurlijk, dacht ik later bij mijzelf. Het hoeft toch niet altijd gelijk schunnig te zijn. Het was inderdaad gewoon een mollige vrouw die op het zadel van haar fiets zat!

Picasso had ook een vrouw, Jasmine. Samen woonden ze in een buurtstraatje net bij ons om de hoek. Het was één van de meest vervallen huizen van de straat en telde 3 etages. Zij bewoonden de eerste verdieping, maar deze was verre van '*belle*'.

Het appartementje bestond uit 2 donkere kamers aan de voorzijde van de straat. Veel van de ruiten waren gebroken en een lekkage in het dak had de muren aardig beschimmeld. 'Dat ze hier nog huur voor durven vragen' kwam vaak in mij op.

Jasmine was het type vrouw dat de jeugd graag als mikpunt van de straat zag en zo gebeurde het ook.

Gekleed in tule, sloffen en een pijp trok ze door de oude smalle straten van Agde waardoor ze binnen enkele minuten de aandacht al had gevestigd van de jeugd. Ik had vaak met haar te doen.

'Niks aan doen' zei Picasso. 'Niet op reageren' was zijn standpunt toen op een dag, ik had mijn atelier al in de rue Basse, ik werd opgeschrikt door veel lawaai in de straat. Leunend uit het raam zag ik de '*pompiers*' ten hoogte van Picasso staan, waar al een aardig oploopje en geschreeuw hoorbaar was.

'*Elle est folle, elle est folle, c'est un sorcière*' werd er hard gegild door enkele buurtbewoners. Ik had gelijk in de gaten dat het om Jasmine ging. Nadat zij onder veel gejoel uiteindelijk was ingeladen en vertrokken, voelde ik een sterke behoefte Picasso te zoeken. Ik vond hem bij de bar.

'Ze is weer helemaal doorgedraaid' begon hij. 'Ik heb nieuwe medicijnen voor haar gekregen die ze iedere dag moet innemen, maar ze wil niet. Vroeger kreeg ze eens in de 3 maanden een prik die haar stabiliteit goed in bedwang kon houden, maar een nieuwe wet zegt dat dit niet meer mag. Ze heeft dan in die maanden geen zeggenschap meer heeft over haar eigen lijf' was de reden. 'Maar' ging hij geëmotioneerd door, 'met die prik ging het altijd goed! Nu begint ze iedere dag wel keurig met haar pil, maar na een aantal dagen voelt ze zich zo goed, dat ze vindt deze niet meer nodig te hebben, met dit als gevolg' en ik had diep medelijden met mijn nieuwe vriend.

'Waar is ze nu?' vroeg ik. 'De '*Camille Claudel*' een psychiatrische kliniek in Beziers' slikte hij een traan weg en ik legde een hand op zijn knie.

Ik wist toen nog niet dat ook wij deze kliniek nog vaak zouden gaan bezoeken.